Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 20 גראשען | היינט 8 זייטען.

נייער פאלקסבלאט

Nr. 158 | Łódź, Wtorek 9 lipca 1929 r. | זיבעטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, א תמוז תרפ"ט | № 158

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71

או־נ־צו־טרוי־וואטום דער רעגירונג

בעשלאסען אריינצוטראגען אין סיים די פויערים־פארטיי

וואַרשאַ, 8. (טעלעפאָניש).
היינט האָט זיך פערענדיגט דער צוזאַמענפאָהר פון דער פויערים־פאַרטיי אונטער דער פיהרונג פון רעפ. ראָמבסקי. דער צוזאַמענפאָהר האָט אָנגענומען אַ רייהע שאַרפע רעזאָלוציעס, צוו. אַנד. איז בעשלאָסען געוואָרען ביים אָנהויב פון דער נייער סיים־סעסיע אַריינצוטראָגען אַן אומצוטרוי - וואָטום דער רעגירונג.

פרעמיער שוויטאלסקי ארויס־געפאהרען אין אורלויב

וואַרשאַ, 8. (טעלעפאָניש).
פרעמיער שוויטאַלסקי איז היינט אַרויסגעפאָהרען אין אורלויב, וועלכען ער וועט פערברענגען אין ביאַריין (דרום־פראַנקרייך), ביז'ן 20־טען וועט דעם פרעמיער פערטרעטען דער יוסטיץ־מיניסטער צאַר, שפּעטער וועט דעם פרעמיער פערטרעטען דער אינערן־מיניסטער סקלאַדקאָווסקי, וועלכער וועט צוריקקומען פון אורלויב.

אין ניו־יארק אין הייס

לאַנדאָן, 8. (אַטע). נעכטען האָט די טעמפּעראַטור אין ניו־יאָרק אַ גאַנצען טאָג געהאַלטען 32 גראַד וואַרימקייט. 6 מענשען זענען געשטאָרבען פון זונען־שלאַג.

און אין דער שווייץ — פרעסט...

פּאַריז, 8. (אַטע) פון שאַמאָני טיילט מען מיט, אַז פעה'ן אויפשטייגען אויף מאָנבלאַן זענען בעת אַ שניי־שטורם פערפרוירע געוואָרען אויף טויט אַ פראַנצויזישער אָפיציר מיט זיין אָרדינאַנס.

פערלוירען דעם קאנטאקט מיט'ן עראפלאן

וואס איז געפלויגען פון טשיקאגא קיין בערלין

טאָראָנטאָ, 8 (ספּ.טעל.) די קאַנאַדישע ראַדיאָ־סטאַנציעס מעלדען, אַז טראָץ זייערע בעמיהונגען איז זיי נישט געלונגען אויפצוכאַפּען קיין שום ידיעה פון פערשוואונדענעם עראָפּלאַן „אונטיבבאָוולער" וואָס איז געפלויגען פון טשיקאַגאָ קיין בערלין.

פון פרייטאָג אָן האָט מען נישט געהאַט פון איהם קיין שום ידיעה.

לאָנדאָן, 8. (אַטע). לויט ידיעה'ת, וואָס זענען נאָך ביז איצט נישט בעשטעטיגט געוואָרען האָט דאָס לופט־שיף „אונטי באָולער" זיך היינט פריה געפונען אין דער געגענד פון קאַפּ שירלעי (ביים צפון־ברעג פון לאַבראַדאָר).

11 געיעג־פערד פערברענט גע־ווארען בעת א שרפה

בערלין. 8. (אַטע) היינט בייטאָג איז אין שטעטעל פערמזען הינטער האַמבורג אויסגעבראָכען אַ שרפה אין אַ שטאַל, וואו ס'זענען געהאַלטען געוואָרען 35 געיעג־פערד. דאָס פייער האָט אַזוי שנעל אַרומגעכאַפּט דעם שטאַל, אַז 11 פערד זענען פערברענט געוואָרען, אַ טייל זענען פערפאַלען געוואָרען און מ'ווייסט נישט, וואו זיי געפינען זיך.

28 פערזאנען וואוינען אין איין צימער

שוידערליכע וואוינונגס־בעדינגונגען אין ווארשא.

וואַרשאַ, 8. (טעלעפאָניש).
דער געוואַלדיגער הונגער־נויט, וואָס הערשט אין די גרויסע שטעט האָט זעהט אויס אַרויסגערופען אַ צו־קליינע אויפמערקזאַמקייט פון די מאַסגעבענדע ספערען: דאָס איז געוואָרען אַ צרה שבכל יום, צו וועלכער מ'איז שוין געוואוינט געוואָרען. אָבער דאָס, וואָס איז נעכטען געשעהן אין וואַרשאָ, האָט אַביסעל אויפגערודערט די געזעלשאַפטליכע מיינונג. און וועט אפשר בעוועגען די רעגירענדע קרייזען עפּעס פאָרצונעהמען, כדי די ראַגע נויט צו לינדערן.

דער מאַגיסטראַט האָט נישט לאַנג אַרורכגעפיהרט אַ סטאַטיסטיק, צוו. אַנד. איז דאָרט געווען אַ רובריק וועגען דער צאָהל פערזאָנען וואָס בעוואוינען איין צימער. די דאָזיגע רובריק האָט גערעדט אָהן ווערטער: ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז ס'זענען דאָ צימערען וואָס זענען בעוואוינט דורך פופצעהן און מעהר פערזאָן.

נעכטען האָט זיך אין שטאָט פערשפּרייט אַ קלאַנג, אַז אויף אָכאָטע איז איינגעפאַלען אַ הויז, ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט אַז דאָס הויז פון אָשוועטש ימסקאַ 12 געהערט צו דער באַראָנעסע הוגען וועלכע געפינט זיך איצט אין אויסלאַנד. דאָס הויז, וועלכעס בעשטעהט פון קליינע וואוינונגען און איז בעוואוינט דורך די אָרימסטע שיכטען איז זייט אַ רייהע יאָהרען נישט רעמאָנטירט געוואָרען און פאַלט איצט איין.

אַ שטוב אינ'ם הויז געפינט זיך אינגאַנצען אָהן אַ דאַך, דער הילצערנער דאַך וואָס איז דאָרט אַמאָל געווען איז איינגעפאַלען, די הויזווירטין האָט איהם נישט פערריכט האָט זיך דער לאָקאַטאָר אַליין געמאַכט אַ דאַך פון... טעקטור, און האָט אַזוי דאָרט געוואוינט.

אין דעם איינגעפאַלענעם הויז געפינט זיך אַ צימער, וואָס האַלט 2 מעטער אויף 3 און איז בעוואוינט פון 28 פערזאָן... ס'איז פשוט אונגלויבליך ווי־אַזוי אַזויפיל מענשען קענען וואוינען אין אַזאַ קליינעם רוים. אַ טייל פון די לאָקאַטאָרען אַרבייטען ביינאַכט עטליכע פאַמיליעס האָבען קליינע קינדער, און דאָס אַלץ וואַלגערט זיך אויף דער שמוציגער פּאָדלאָגע אין טראַנטעס און די איינוואוינער האָבען זיך זעהט־אויס געפיהלט גליקליך, ווייל זיי האָבען געהאַט אַנ'אָרט וואָס האָט זיי געדינט פאַר אַ היים, איצט האָט די פּאָליציי צוליב זיכערהייטס־טעמים פעראָרדענט אַז די לאָקאַטאָרען פון די אַלע הייזלעך זאָלען זיך אַרויסציהען כדי אויסצומיידען אַ קאַטאַסטראָפע.

די פערצווייפלונג פון די איינוואוינער איז נישט צו בעשרייבען. וואָס וועלען זיי איצט טון, וואוהין וועלען זיי זיך אַהינטון?

די באַראַקען פאַר דאַכלאָזע, וואָס דער מאַגיסטראַט האָט אין זיין רשות זענען איבערפולט.

60 קינדער פערברענט בעת א שרפה פון א שפיטאל

פּאַריז, 8. (אַטע). נעכטען האָט אין דער געגענד פון טולאָן אויסגעבראָכען אַ וואַלד־שרפה פון דער שרפה האָט זיך אָנגעצונדען דאָס קינדער שפּיטאַל אין טראַפּעז. דער וואַלד ברענט אויף אַ געוואַלדיגען שטח. דער שפּיטאַל איז אָפּגעברענט די קינדער האָט מען מיט גרויס מיה אַרויסגעפיהרט פון ברענענדען שפּיטאַל.

פּאַריז, 8. (אַטע). אין דער געגענד פון טולאָן איז נעכטען אויסגעבראָכען אַ וואַלד־שרפה. דאָס פייער האָט זיך פערשפּרייט מיט אַ געוואַלדיגער שנעלקייט. אַ קינדער־שפּיטאַל וואָס האָט זיך געפונען אין וואַלד איז פולשטענדיג אָפּגעברענט געוואָרען. זעכציג קינדער זענען פערברענט געוואָרען.

Dr. Z. Rakowski

[illegible] קאָנסטאַנטינער 9, טעל. 27-81.

[illegible]

געגען גרויסע בעלוינונג!

די ג' גנבים ווערען געבעטען טעלעפאָניש זיך צו פערשטענדיגען, אָדער דורך וועלכער עס איז פערמיטלונג געגען גרויסע בעלוינונג צוריקצוגעבען די גרויסגע'גנב'עטע וועקסלען, וועלכע האָבען פאַר קיינעם קיין ווערט נישט, אין טראַמוואַי נומ' 8 אָדער אויפ'ן קאַלישער באַהנהויף, אויף אַ סומע פון 11 טויזענד זלאָטעס. 8244

דיסקרעציע גאַראַנטירט! זעמטליכע געזעצליכע מיטלען זענען פערזעהען.

בערעל גרילאַק, נאָוואָ־צעגעלניאַנאַ 34, טעלעפאָן 57-67.

צו אלע בעשטעלטע שניידער־מייסטער אין לאדז

מיטגלידער און נישט מיטגלידער!

היינט, דינסטאַג, דעם 9 יולי 1929 פונקט 9 אין אָוונט קומט פאָר אין לאָקאַל פון שניידער־צעך פעטריקאָווער 20 אַ

גרויסע פערזאמלונג

געווידמעט די שלעכטע לאַגע אין דער שניידעריי, און דאָס שאַפען אַ שניידער צודעטען קאָאָפּעראַטיוו. קומט פּינקטליך און צאָהלרייך, ווייל עס איז זעהר דרינגענד.

די פערוואַלטונג פון שניידער־צעך אין לאָדז, פעטריקאָווער 20

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען אין בליהענדען עלטער פון 38 יאָהר מיין ליבע און אונפערגעסליכע פרוי, שוועסטער שוועגערין און טאַנטע

נ"ע

סימע גנעסין

אשת ר' אברהם נ"י

די לויה קומט פאָר היינט, דינסטאַג, 12 אַ זייגער בייטאָג פון פּאָזנאַנסקי'ס שפּיטאַל, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

Dr. Antonina KRAGEN

אָרדינירט אַזוי ווי אין די פאָריגע יאָהרען

אין שטשאַווניצא

ווילאַ „פילוואַ".

Dr. DONCHIN

מאָניושקי 1, טעלעפאָן 97-9

ספּעציאַל־אַרצט פאַר אינערליכע קראַנקהייטען

נעמט אָן טעגליך פון 10-1 מיטאָג און 4-7 נ.מ.

זונטאָג פון 10 ביז 1 בייטאָג.

— ד"ר —

ראָזענבליט

אַלעי קאָשטשושקי 22

צוריקגעקומען

— אַ היים —

נעמט אָן פון 6-8 אָוונט.

אַ מנהל

מיט 12־יעהריגע פראַקטיק אין אַ גרויס טראַדיציאָנעל חדר זוכט אַנ'עהנליכען פּאָסטען עווענטועל אַ שותף צו עפענען אַ חדר אין אַ גרויסער שטאָט.

ABRAMOWICZ, Łódź
Aleksandrowska 14.

אויפפאדערונג!

דערמיט פאָדערן מיר אויף די אַלע, וועלכע זענען בעעולה'ט געוואָרען דורך די ה"ה ברידער

מאריץ און פריץ שעפלער

געוואוינט אין לאָדז צעגעלניאַנאַ 59, וואָטע־פאַבריק וואָלטשאַנסקאַ 95, צו זאָלען זיך ווענדען אין זייערע אייגענע אינטערעסען צו דער פירמע

פ. שוועטשקאַ און קאַמפּ צעגעלניאַנאַ 40

אכטונג, בעקער־מייסטער אין לאדז

צוליב דער שווערער לאַגע אין אונזער פאַך, וועט היינט, דינסטאַג, דעם 9 יולי, 6 זייגער נאָכמיטאָג פאָרקומען

אַ דרינגענדע אויסערגעוועהנליכע

פערזאמלונג

אין אייגענעם לאָקאַל, יוסכאַדניאַ 57, כדי אָנצונעהמען געהעריגע מיטלען געגען דער אַנבערעכטיגטער קאָנקורענץ א. ז. וו.

מיר בעטען אַלע אונזערע מיטגלידער און נישט־מיטגלידער צו קומען פּינקטליך צו דער פערזאַמלונג. קיין איין בעקער־מייסטער זאָל נישט פעהלען!

די פערוואַלטונג.

פונאנדערגעלאזט דעם לעגיאניסטן-פערבאנד

וו א ר ש א, 8 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) לויט א פערארדנונג פון דער מאכט איז פונאנדערגעלאזט געווארן דעם פערבאנד פון די לעגיאניסטען.

די סבה איז נאך נישט בעוואוסט.

דאס נייע מעלדונגס-געזעץ

ווערט איינגעפיהרט פון 1 יאנואר 1930

וו א ר ש א, 8 (טעלעפאניש).

עס איז ענטגילטיג פעסטגעשטעלט געווארן, אז פון 1-טען יאנואר 1930 וועט איינגעפיהרט ווערען אין גאנץ פוילען דער נייער מעלדונגס-סיסטעם.

אנ'ענטשפרעכענדע פעראָרדנונג וועט פערעפענטליכט ווערען דעם 1-טען אקטאבער, זי ווערט שוין ענטגילטיג בעארבייט און זעהט פאר וויכטיגע ענדערונגען אין היינטיגען מעלדונגס-סיסטעם. איבערהויפט איז וויכטיג די פראגע פון איין און אויסמעלדען ביים ארויספאהרען אויף זומער-וואוינונגען און צייטווייליג קיין אויסלאנד. חוץ דעם דארף נאך ערלעדיגט ווערען די פראגע פון מיליטערישע מעלדונגען. וועלכע זענען היינט שטארק קאמפליצירט און ענטשפרעכען נישט די פארערונגען פון רעאלען לעבען.

צוקער ווערט טייערער מיט 10 פראצענט

וו א ר ש א, 8 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) פון 8 יולי אן ווערט צוקער טייערער מיט 10 פראצענט.

לארד אלענביי פאר דער בעוואלדערונג פון ארץ-ישראל

לאנדאן. (יט"א) פעלדמארשאל לארד אלענביי, לארד מעלטשעט און סער פרענסיס יונגהאס בענד האבען פערעפענטליכט אין דעם „טיימס" אנ'אויפרוף צו שטיצען דעם פאנד פון דער געזעלשאפט „מען אף טריס", וואס האט דעם ציל צו בעוועלדערען ארץ-ישראל.

זעלבסטמארד פון א יודיש-העברעאישען שריפטשטעלער

ווילנע. געכטען איז קיין ראדהינאוו געקומען אויף א פארלעזונג דער יודיש-העברעאישער ריכטער א. ל. ביסקא. ער איז געווען 24 יאהר אין ענגלאנד און ער האט געוואלט לייענען א רעפעראט אויף דער טעמא: „דאס לעבען פון די יודען אין ענגלאנד". ס'איז אבער געקומען א קליינער עולם און דער רעפעראט איז נישט פארגעקומען ראנערשטאג, אינדערפריה האט מען איהם געפונען אנ'אויפגעהאנגענעם אין האטעל. נאך א רעוויזיע אין זיינע זאכען, האט מען געפונען הונדערטער מאנוסקריפטען, א גרויסע ארבייט איבערן לעבען פון די יודען אין ענגלאנד, א סך מאנוסקריפטען אין יודיש, העברעאיש און ענגליש, ראן א סך געדרוקטע ווערק, צווישען אנדערע די „געשיכטע פון כינע", אנ'ענגליש-יודישע ווערטער-בוך א. א. נ.

אויך האט מען געפונען א גרויסע קארעספאנדענץ, מיט בער באראכאוו, אחד העם, ד"ר קלויזנער א. אנד. רעקאמאנדאציע-בריף פון הלל צייטלינען, ווארשאווער ליטעראטען-פעראיין, לעגיטימאציעס אלס מיטארבייטער פון „הזמן", „הצפירה" און אנדערע צייטשריפטען.

לויט זיינע דאקומענטען און קארעספאנדענץ, ווייזט זיך ארויס, אז ער איז א עלנדער, אהן א פאמיליע, אלט 68 יאהר. דערייבער וואלט געווען א יושר אויסצוגעפינען, אפשר זענען פערהאן ערגעץ וואו קרובים. ס'איז דא אפצונעהמען צוויי קערב מיט מאנוסקריפטען, אויך א רייכע קארעספאנדענץ וואס האט א גרויסען ווערט פאר יוד. וו"א. די זאכען געפינען זיך אין רשות פון דער ראדהינאווער פאליציי.

שלום אש רופט העברעאישע שריפטשטעלער אין פען-קלוב

וויען (י.ט.א.) פאר'ן פערלאזען וויען האט שלום אש דורך דער פערמיטלונג פון ארגאן פון דער עסטרייכישער ציוניסטישער ארגאניזאציע „די שטימע" פערעפענטליכט אנ'אפעל צו די העברעאישע שריפטשטעלער אין ארץ-ישראל אין וועלכען ער שרייבט:

„איך בענוץ די געלעגענהייט, כדי זיך צו ווענדען צו מיינע פריינד די העברעאישע שריפטשטעלער אין א"י מיט דעם דרינגענדען אפעל, אז זיי זאלען ווי צום שנעלסטען צוגרייטען זייער אריינטריט אין דער פען-פעדעראציע. ערשט דעמאלס וועט מעגליך זיין צו געבען דער וועלט אנ'אויסשעפענדיג בילד פון דעם ליטעראַרישען שאפען פון יודישען פאלק איןביידע שפראכען, אין דער העברעאישער און יודישער".

וואַרשאווער קהלה עפענט קוואליפיקאציע-קורסען פאר מלמדים

וו א ר ש א, 8 (טעלעפאניש) אונטערן פארזיץ פון וויצע פרעזעס פעלדשטיין איז פארגעקומען א זיצונג פון דער שול-אבטיילונג ביי דער קהלה.

צוו. אנד. איז בעטראכט געווארען די פראגע וועגען די בעפארשטעהענדע עקזאמענס פאר מלמדים. די מלמדים זענען אונרוהיג ווייל אלידע טאג קאן דער טערמין פעסטגעשטעלט ווערען און זעהר ווייניג מלמדים וועלען דעם עקזאמען קאנען אויסהאלטען.

עס איז בעשלאסען געווארען פון דעם 15-טען יולי אן צו עפענען ביי דער קהלה קוואליפיקאציע קורסען פאר מלמדים.

די קורסען וועלען זיך געפינען אונטער דער לייטונג פון פראפעסאר ד"ר יצחק ווייגבערג.

ס'שטימט נישט...

וו א ר ש א, 8 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די סטאטיסטישע קאמיסיע האט פערעפענטליכט א בעריכט וועגען די האנדעלסבעציהונגען מיט פוילען. לויט'ן בעריכט קומט אויס אז פאר'ן ערשטען קווארטאל אין יאהר 1929 האט מען איינגעפיהרט קיין פראנקרייך פון פוילען סחורות פאר 50 מיליאן פראנק און ארויסגעפיהרט קיין פוילען — פאר 118 מיליאן.

לויט דער פוילישער סטאטיסטיק איז אימפארטירט געווארען פאר 56 מיליאן און ארויסגעפיהרט פאר 10 מיליאן. די דאזיגע ציפערן האבען דא ארויסגערופען א חשד און ס'איז פערפיהרט געווארען אנ'אויספארשונג.

מאנדאטען-קאמיסיע ביים פעלקער בונד הערט אויס דעם בעריכט פון דער א"י-רעגירונג

גענף, 8 (טעלעגראפיש דורך י.ט.א.) אויף דער זיצונג פון דער מאנדאט קאמיסיע ביים פעלקער-בונד האט דער נציב העליון פון א"י לארד טשענסלאר אפגעגעבען א בעריכט וועגען דער פאליטישער און עקאנאמישער לאגע אין ארץ-ישראל.

לארד טשענסלאר האט אנגעוויזען, אז א חוץ דער אינצידענט ביים כותל מערבי איז דאס צוזאמענלעבען צווישען אלע טיילען פון דער בעפעלקערונג געווען א גוטע.

נייער טראנסאטלאנטישער לופט-פליה

נ י ו - י א ר ק, 8 (אי. ט.) פון אלד א שאר ווערט געמאלדען, אז דער עראפלאן „פאטפיינדער" (סקויט) איז ארויסגעפליגען פון דארט קיין רוים.

אינ'ם טראנס אקעאנישען פליה האבען זיך די לופט פליהער וויליאמס און קאנסי ארויסגעלאזט 8.43 לויט דער אמעריקאנישער צייט.

פראטעסט-נאטע פון גריכענלאנד און רומעניען צו ענגלאנד

פ א ר י ז. 8 (ספ.) „עקא דע פארי" שרייבט, אז גריכענלאנד, און רומעניען האבען ארויסגעשיקט א נאטע צו דער ענגלישער רעגירונג, הלמאי מען האט די קליינע מלוכות נישט איינגעלאדען צו דער אינטערנאציאנאלער קאנפערענץ, וואס דארף איין גיכען פארקומען.

די ענגלישע רעגירונג האט אויף דער נאטע געענטפערט, אז ענגלאנד האט גארנישט געגען דעם, אז די פארשטעהער פון די קליינע מלוכות זאלען אנטייל נעהמען אי זרער קאנפערענץ, דאגעגען פראנקרייך איז אפיציעל געגען דעם.

א שרעקליכע שרפה בעת א מעטש

ד ע ט ר א י ט. 8 (ספ.) אויף א מעטש פון פוטבאל איז אויף די הילצערנע טריבונעס אויסגעבראכען א שרפה. עס איז געווארען א שרעקליכער פאניק. עטליכע הונדערט פערזאן זענען שווער פערוואונדערט געווארען

אטא קאהן אונטערשטיצט די ארץ-ישראל אפערע

געשאפען אין ניו-יארק א געזעלשאפט פריינד פון דער א"י-אפערע

י ר ו ש ל י ם. (יט"א) דער דירעקטאר פון דער ארץ-ישראל-אפערע גאלינקין, וועלכער איז איצט צוריקגעקומען פון א רייזע אין די פעראייניגטע שטאטען, האט מיטגעטיילט, אז דער בעריהמטער אמעריקאנער פינאנסיסט אטא קאהן, וועלכער איז פרעזידענט פון דער ניו-יארקער מעטראפאליטאן-אפערע, האט זיך פעראינטערעסירט מיט דער ארץ-ישראל-אפערע און האט איהר בדעה צו שטיצען, אויב זי וועט פארנעמען א ברייטע קינסטלערישע מעטיגקייט. פאר דער אונטערשטיצונג פון דער ארץ-ישראל-אפערע איז אין ניו-יארק געגרינדעט געווארען א געזעלשאפט פריינד פון דער א"י-אפערע, וואס בעצוועקט צו שאפען יעהרליך 100,000 דאלאר פאר דער אפערע.

רעווידירן דעם ענגלישן „סדור" פון די רעפארם-קהלות

ניו-יארק (י.ט.א.) אין דעטראיט איז געשלאסען געווארען די קאנפערענץ פונ'ם צענטראלע רבנים-פערבאנד (רעפארמירטע) אין אמעריקא. אויף די לעצטע זיצונגען פון דער קאנפערענץ האט זיך ענטוויקעלט א ליידנשאפטליכע דעבאטע ארום דער פראגע פון רעווידירען דאס איצטיגע געבעט-בוך, וואס ווערט בענוצט אין מעהר ווי 400 רעפארם קאנגרעגאציעס. א רייהע רעדנער האבען געפאדערט א וויים-געהענדע רעוויזיע פון די ענגלישע תפילות. עס זענען דערפאר אנגעגעבען געווארען פערשידענע מאטיוען. די קאנסערוואטיווען האבען אנגעוויזען, אז פיעל תפילות זענען צו ראציאנאליסטיש, אנדערע ווידער ווי, למשל, די יום כפור-תפילה פאר סאציאלען יושר) זענען צו ראדיקאל. די עקסטרעמע רעפארמיסטען האבען געפאדערט צו בעזייטיגען פון די תפילות אלע ערטער, אין וועלכע עס ווערט גערעדט וועגען דער אויסדערוועהלטקייט פון יודישען פאלק. לסוף איז געווצהלט געווארען א ספעציעלע קאמיסיע וואס זאל אויסארבייטען די רעוויזיע פון געבעט בוך און איהר פארשטעלען אויף דער נאהענטסטער קאנפערענץ פון רבנים-פערבאנד.

אלס פרעזידענט פון פערבאנד איז געוועהלט געווארען דער ראבי דוד לעפקאוויץ פון דעלעס (טעקסאס).

צוזאמענשטויס פון שיפען

ב א ס ט א ן. 8 (ספ.) דא האט געהערשט נעכטען ביינאכט א גרויסער נעבעל. די גרויסע ענגלישע פאסאזשיר-שיף „פרינץ געארג" האט זיך צו־

ליבן נעבעל אנגעשטויסען אין אנ'אמעריקאנער וואך-שיף.

אין דעם ענגלישען דאמפער, וועלכער איז שטארק צושעדיגט געווארען האט זיך אריינבעקומען וואסער און ער האט אנגעהויבען זינקען. די מאנשאפט איז געלונגען זיך ארויסצוראטעווען. די שיף איז דערטרונקען געווארען.

צום יאהר-צייט פון ד"ר הערצל

ל א נ ד א ן. 8 (ספ.) די ענגלישע ציוניסטישע פעדעראציע גרייט זיך איינצואָרדנען דעם 18 ר. ח. א גרויסען מיטינג צום 25-טען יאהרצייט פון ד"ר הערצל. פארזיצענדער פון דעם מיטינג וועט זיין לארד מעלטשעט (אלפרעד מאנד). סער הערבערט סעמיועל.

נייער יודישער זשורנאל אין טשערנאוויץ

ט ש ע ר נ א וו י ץ, (יט.א) ידא האט אנגעהויבען צו ערשיינען, אונטער דער רעדאקציע פון דיכטער יצחק מאנגער, א נייער יודישער זשורנאל מיט'ן נאמען „געצעהלטע ווערטער" מיניאטור-צייטשריפט פאר ליטעראטור, קונסט און טעאטער.

ערב דעם 16-טען ציוניסטישען קאנגרעס

שוין בעשטימט די טאג-ארדנונג פון קאנגרעס

ל א נ ד א ן 8, (טעלעפאניש דורך י.ט.א.) דער ציוניסטישער עקזעקוטיוו האט צונויפגעשטעלט דעם סדר-היום פון דעם קומענדיגען ציוניסטישען קאנגרעס אין ציריך.

פארקאנפערענץ פון די אלגעמיינע ציוניסטען

וועט פאַרקומען פאר'ן קאנגרעס

צ י ר י ך, 8. (ספ. טעל.) דעם 26-טען יולי וועט פארקומען א קאנפערענץ פון די אלגעמיין-ציוניסטישע רעלעגאטען צום 16-טען ציוניסטישען קאנגרעס צוזאמען מיט די אלגעמיינע ציוניסטען מיטגלידער פון אקציאנס-קאמיטעט. עס וועלען בעטראכט ווערען פראגען וועגען שאפען אנ'איינהייטליכע גרופע פון אלגעמיינע ציוניסטען אויפ'ן קאנגרעס, וועגען וועהלען א לייטונג פון דער ראזיגער גרופע, וועגען דער שטעלונג פון די אלגעמיינע ציוניסטען צום נייעם עקזעקוטיוו און וועגען א געבונדענעם וואטום.

אספת הנבחרים געוועהלט די פערטרעטער פון א"י אין דער יודישער אגענץ

ת ל - א ב י ב, 8 (טעלעג. דורך י.ט.א.) די „אספת הנבחרים" האט אויסגעוועהלט פאלגענדע 6 מיטגלידער אין ראט פון דער יודישער אגענץ. דאס זענען: ביאליק, בן-צבי, גראנאוויטש, הרב אוזיעל, מיוחס און מ לער א קאלאניסט פון רחובות.

נאך די וואהלען האט זשאר מאטינסקי א דורכגעלייענט א גרויסע פראטעסט-דעקלעראציע און צוזאמען מיט אלע רעוויזיאניסטען פערלאזען די זיצונג.

די אגודת-ישראל וועגען דער אגענץ

וויען. (יט"א) דא איז פארגעקומען א זיצונג פון דער וועלט-עקזעקוטיווע פון דער „אגודת ישראל" ב יודער בעטייליגונג פון פערטרעטער פון דער מועצת גדולי התורה. נאך אנ'אויספיהרליכער דיסקוסיע איז אנגענומען געווארען פאלגענדע רעזאלוציע:

„אזוי לאנג ווי די יודישע אגענץ אנערקענט נישט די פאדערונגען פון דער אגודת ישראל רעליגיעזע און קולטורעלע פראגען — וואס פערזאנמענליכט, נאטירליך, דעם אינטערעס פון דער „אגודה" אין דער אגענץ — אזוי לאנג קען יודישע אגענץ נישט בעטראכט ווערען אלס פערטרעטערין פון יודישען פאלק, ווייל עס בלייבט איהר אויסגעשלאסען די גאנצע ארגאניזירטע נישט ציוניסטישע ארטאדאקסיע".

ווילט איהר אז אייערע וואוינונגען זאלען נישט בלייבען אויף הפקר

בשעת איהר זייט אויף זומער-וואוינונגען און אין קור-ערטער?

דאס פערזיכערונגס-ביורא פון ה' מרדכי חיים רומקאווסקי, קילינסקיעגא 105, טעלעפאן 12,50 נעהמט אן אלע ארט אסעקוראציעס פייער און גנבה ספעציעל וואוינונגען. אלע די, וועלכע פאהרען איצט אפ, דארפען תיכף קלינגען טעלעפאן 12,50 ווי זיי וועלען ווערען בעזוכט ווערען און אַרורכפיהרען די אסעקוראציע, בכדי די לארווער אייגענער וואוינונגען זאלען אין די זומער-חדשים זיין רוהיג און נישט דארפען מורא האבען פאר גנבות. און עס זייער אייגענער אינטערעס דאס תיכף דורכפיהרען קלינגען טעלעפאן 12,50 אין דער ביורא פון מרדכי חיים רומקאווסקי.

„נייער פאלקסבלאט“

9 יולי 1929

געגענזייטיגע אפערטעס פון סיים און רעגירונג

די לעצטע טעג האבען מיר צו נאטירען 2 פאקטען, וועלכע האבען א זעהר וויכטיגע אינערליך־פאליטישע בעדייטונג.

דער ערשטער פאקט, איז דער, וואס די רעגירונג האט איצט אריינגעטראגען אין סיים א געזעץ וועגען די צוגאב־בודזשעטען אויפ׳ן יאהר 1929־30 און דער צווייטער פאקט איז, די ערקלערונג פון סיים־מארשאלעק דאשינסקי וועגען דער מעגליכקייט פון צוזאמענארבייט צווישען סיים און דער רעגירונג.

סיים־מארשאלעק דאשינסקי האט ערקלערט פאלגענדעס: די צוזאמענארבייט צווישען סיים און רעגירונג איז איצט אפהענגיג כמעט אויסשליסליך פון דער רעגירונג. אויב דער מלוכה־פרעזידענט וועט וועלען צוזאמענרופען דעם סיים בין איך אויטאריזירט, אז דער סיים איז גרייט זעהר ערנסט צו בעטראכטען די רעגירונגס־פראיעקטען. אזא מין לשון הייסט אן ערנסטע אפערטע מצד דעם ראש פון סיים צו דער רעגירונג זיך איבערצופעטען. דער סיים איז גרייט ערנסט צו ארבייטען אויב דער מלוכה־פרעזידענט וועט בעוויליגען צוזאמענצורופען דעם סיים, אויף דעם איז גלייך געקומען אן ענטפער פון דער רעגירונג און הגם נישט קיין דירעקטען, אז דער סיים וועט צוזאמענגערופען, נאר דורך דעם פינאנץ־מיניסטער מאטושעווסקי, וועלכער האט אריינגעטראגען אין סיים דעם געזעץ וועגען די בודזשעט־איבערשרייטונגען. אויב די רעגירונג וואלט נישט געהאט בדעה צונויפצורופען דעם סיים וואלט דאך דער פינאנץ־מיניסטער דאס געזעץ אהין נישט אריינגעטראגען, מיט די דאזיגע צוויי געגענזייטיגע אפערטעס איז דערווייל געשלאסען געווארען א נישט־אפיציעלער וואפענשטילשטאנד און ביידע צדדים וועלען איצט האבען צייט צו בעטראכטען די פארם פון זייער ווייטערדיגער טאקטיק.

ס׳פערשטעהט זיך, אז ביידע דערמאהנטע פאקטען זענען געקומען אלס פועל־יוצא פון דעם ערשט פערענדיגטען טשעכאוויטש־פראצעס. אין דער רעגירונג איז געקומען אן ענדערונג פון דער שטעלונג. דער סיים איז דאך דער זעלבער, וואס ער איז געווען, די מעמבערן פון זיין ארבייט האבען זיך נאך נישט געענדערט, און דאך האט די רעגירונג אריינגעטראגען די בודזשעט־איבערשרייטונגען, ווען אבער אויס אז די דעציזיע פון מלוכה־טריבונאל האט נישט געגעבען דער רעגירונג קיין גרויס חשק נאכצוגעהען די מעטאדען פון יאהר 1927־28.

דיזעלבע דעציזיע פון מלוכה־טריבונאל גיט אויך נישט קיין האפנונג דעם סיים אויף „געווינען דעם טשעכאוויטש־פראצעס“ און דעריבער איז ווי דער געקומען פון דער אנדער זייט די ערקלערונג פון סיים־מארשאלעק דאשינסקי וועגען דער מעגליכער צוזאמענארבייט פון סיים און רעגירונג, ט׳איז דעריבער מעגליך, אז דער גאנצער פראצעס געגען געוו. פינאנץ־מיניסטער טשעכאוויטש און בעזונדערס דער בעשלוס פון מלוכה־טריבונאל וועלען ברענגען צו דער צוזאמענארבייט צווישען סיים און דער רעגירונג אויף מעהר אדער ווייניגער נארמאלע בעדינגונגען.

פאר דער רעגירונג איז איצט נישט שטארק גינסטיג איינצורייסען אינגאנצען מיט׳ן סיים. די מלוכה־הכנסות ווערען צוליב דעם אלגעמיינעם קריזיס מיט יעדען חודש קלענער, בלויז די מלוכה־מאנאפאלען האבען אין פערלויף פון חודש מאי געגעבען מיט 7 און האלבען מיליאן זלאטעס ווייניגער ווי אין אפריל, און בעסער וועט אויך נישט זיין ביז דעם חודש אקטאבער. דעריבער איז פאר דער רעגירונג גלייכער איצט צו לעבען בשלום מיט׳ן סיים, כדי נישט צו טראגען אליין די פעראנטווארטליכקייט און טיילען זיך מיט דער „בירא“ מיט דער דער געזעצגעבערישער אינסטאנץ.

דער רעזולטאט איז, אז ביז דעם חודש אקטאבער וועלען נישט פערשארפט ווערען די קאנפליקטען צווישען סיים און דער רעגירונג, נאכמעהר נאך די ערקלערונגען, פון דעם פ.פ.ס.ישען סיים־מארשאלעק דאשינסקי, וועלכער זאגט צו, אז דער סיים וועט ערנסט בעטראכטען אלע רעגירונגס־פארשלאגען. די דאזיגע ערקלערונג, און דאס אריינטראגען די בודזשעט־איבערשרייטונגען אין סיים זענען צווישען זיך ענג צונויפגעבונדען און זענען געגענזייטיגע אפערטעס פון ביידע צדדים.

ווינער פאשיסטען סטראשען מיט פאגראמען

אויב יודישע קאפיטאליסטען וועלען זיי נישט געבען קיין געלד

(א בריף פון וויען)

עס איז דא א ווערטעל: „אז מען בעדארף דעם גנב שניידט מען איהם אפ פון דער תליה“.

די פאשיסטען רופען צונויף א קאנפערענץ פון די גרעסטע און מעכטיגסטע יודישע קאפיטאליסטען. די קאנפערענץ ווערט אפגעהאלטען אין דעם בעקאנטען פאשיסטישען „קאסינא פון שווארצענבערג גלאץ“. דער הויפט־רעדנער אויף דער קאנפערענץ איז נישט קיין אנדערער ווי דער בעקאנטער רעאקציאנער גראף עטער פאן דער ליליע, וועלכער האלט פאר די יודישע באנק־מאגנאטען און קאפיטאליסטען א פארטראג איבער דער טעמא: „פאשיזם און יודענטום“.

אין דער לעצטער צייט האט זיך ארויסגעשטעלט, אז די פאשיסטישע בעוועגונג איז א העכסט אנטיסעמיטישע, און אנטיסעמיטיש נישט בלויז פאר די קליינע „מענשעלעך“, פאר די יודען פון א גאנץ יאהר, נאר אויך אנטיסעמיטיש פאר די גרויסע יודישע קאפיטאליסטישע העכט, וועלכע האבען געגעבען געלד צו שטיצען די פאשיסטישע בעוועגונג אין וויען און אין גאנץ עסטרייך.

עס האט זיך ארויסגעשטעלט, אז דער „לינקער פליגעל“ פון די פאשיסטען, די „היימווערגרופע“ פון דעם פיהרער שטיידלע, האט אין געהיים געפאסט א בעשלוס, אז אויב די פאשיסטען וועלען בעזיגען די סאציאל־דעמאקראטען און וועלען פערכאפען די מאכט אין וויען, וועלען זיי גלייך מאכען פאגראמען אויף יודען, און נישט נאר „פערניכטען“ די ארימע יודישע בעפעלקערונג פון וויען און עסטרייך, נאר טאקע אויך די רייכע, די קאפיטאליסטען. די פאשיסטישע אנטיסעמיטען פון „לינקען פליגעל“ שטעהען אויפ׳ן שטאנדפונקט, אז „כל ישראל אחיהם ונאמר אמן“. ס׳הייסט, אלע יודעלעך זענען ברידער און עס איז נישטא קיין אונטערשיד פון ארעם און רייך, און אז ס׳וועט קומען די גוטע שעה פון שלאגען יודען, וועט מען נישט שטארק איבערקלייבען, מען וועט, הייסט עס, שלאגען אלע אחינו בני ישראל, סיי ארעם און סיי רייך, אבי געזונד.

האבען די יודישע קאפיטאליסטען פערמאכט די קעשענעס און האבען געזאגט: לא, מיט א גרויסען ספאדיק!

מיר שטיצען נישט מעהר די פאשיסטען!

מיר גיבען קיין געלד נ שט! מיר וועלען נישט געבען קיין גראשען!

האבען זיך אנגעהויבען „פערהאנדלונגען“ וועגען דער יודענפראגע“, וועגען דעם „יודען־פונקט“ אין פאשיסטישען פראגראם.

פריהער האט זיך עס אנגעהויבען מיט סטראשונקעס. דער פיהרער פון די „לינקע פאשיסטען“, שטיידלע, האט ביי א פאראדע פון 20 טויזענד פאשיסטען, פאר דער וואטיוו־קירכע אין וויען, געהאלטען א רעדע און ערקלערט, אז די „יודען זאלען זיך נעהמען גוט אין זין ארייין נישט צו מאכען די פאשיסטען פאר פיינד, מחמת איידער וואס ווען, בעפאר מיר וועלען אנפאנגען דעם קאמף געגען די קריסטליכע סאציאל־דעמאקראטען, וועלען מיר פריהער בעזייטיגען די יודען“, דען די „יודען זענען דאס אמת׳ע שעדליכע עלעמענט. דער פאלקס־צארן וועט מיט אן אייזערנעם בעזעם אויסקעהרען דאס יודען־געזינדעל, אזוי, דאס עס וועלען נישט זיין גענוג לאמטערנעס אין וויען אויפצוהענגען אויף זיי די יודען“.

דאכט זיך, אפענע דיבורים, צי נישט?

מען האט אויף דעם אופן עפענטליך אנגעשראקען די „יודען“, און באלד טאקע אנגעפאנגען „פערהאנדלונגען“ מיט די יודישע קאפיטאליסטען, כדי צו שטילען דעם „צארן“ פון די „ראדיקאלע לינקע פאשיסטען“.

„עט... יודע... עס איז נאך נישט אזוי געפעהרליך, מ׳קען זיך נאך פערגלייכען“...

צו דעם צוועק האבען די „רעכטע“ פאשיסטען געשיקט צו די „יודען“ א גרויסען מיוחס, דעם גראף וועטער פאן דער ליליען, א בעוואוסטער רעאקציאנערער אריסטאקראט פון העכסטען אלט־עסטרייכישען אדעל, אום די „רייכע יודען“ צו „בעזענפטיגען“ און אום זיי זאלען האבען צוטרוי צו די פאשיסטען, ווארים דער גראף וועטער פאן דער ליליען איז דאך עפעס געווען א קרוב און א שמעלקע מיט׳ן קייזער פראנץ יאזעף אליין, מוזען. הייסט עס. יודעלעך פאר איהם דרך ארץ האבען.

אים פטור צו ווערען פון די פערהאסטע סאציאל־דעמאקראטען, וועלכע באלעבאטעווען אין וויען און „שינדען א הויט“ פון די קאפיטאליסטען, ווילען זיי, די יודישע קאפיטאליסטען, מיט׳ן גאנצען הארצען, דאס הייסט, מיט׳ן געלד־בייטעל, שטיצען די פאשיסטישע בעוועגונג.

אבער ביזנעס איז ביזנעס:

„גיבען מיר געלד, ווילען מיר זיכערונגען געגען פאגראמען“.

א קליין פאגראמעלע, שלאגען עבליכע יודעלעך, ארימע־לייט, שלעפערס, פעדלערס, שוסטערס און שניידערס, סאציאליסטלעך, דארטען מאכט נישט אויס, אויך מיר אן עסק! אבער טשעפען זיך צו די רייכע יודען, צו די באנק־מאגנאטען, צו די בערזע־ספעקולאנטען — דאס איז נישט „ליבעראל“, דאס איז דאך גארנישט קיין ציוויליזאציע. האבען גע׳טענה׳ט די יודישע קאפיטאליסטען פון „אינדוסטריע־פערבאנד“ ביי דיזע „פערהאנדלונגען“ מיט דעם גראף, ביי דער קאנפערענץ וועגען דער „יודען־פראגע“.

דער גראף וועטער אבער איז געקומען מיט „פערזיכערונגען“ אין טאש. עס איז געווען א מערקווירדיגע קאנפערענץ, פון וועלכער די יודישע היסטאריע וועט דערצעהלען. עס האנדעלט זיך אין דעם, האט דער גראף ערקלעהרט, צי די „יודען“ זענען גוטע פאטריאטען צי נישט. זענען זיי גוטע „פאטריאטען“ און וועלען ווייטער ווי ביז איצט שטיצען מיט גרויסע געלד־סומען די „היימווערען“ (פאשיסטען), אום צו בעקעמפען די „פיינדע פונ׳ם פאטערלאנד“, די סאציאל דעמאקראטען, וועלען נישט זיי, די יודישע פאטריאטען, ליידען פון „פאלקס־צארן“, נאר די „פיינדע פון פאטערלאנד“, די יודישע סאציאל־דעמאקראטען. מען וועט, הייסט עס, אויסקלויבען וועמען צו שלאגען, אבער נאר אין דעם פאל, ווען די „יודען“ וועלען צייגען זייער „פאטריאטישע געזינונג“ און וועלען ווידער עפענען די בייטלען און שטיצען די פאשיסטישע בעוועגונג.

דאס זענען קנאפע „זיכערונגען“ האבען זיך נישט געשעהמט די יודישע קאפיטאליסטען צו ערקלעהרען דעם גראף.

„וואס־זשע נאך פערלאנגען די „יודען“? מען גלויבט, אלזא, נישט דיזע פערזיכערונגען“?

די „פערהאנדלונגען“ זענען אבער ווייטער פארגעקומען ביי „פערמאכטע טירען“, און עס ווייזט אויס, אז די פאשיסטען האבען זיך פערפליכטעט צו האלטען אין צוים דעם „לינקען פליגעל“, אפצושוואכען דעם אנטיסעמיטישען „קורס“ און נישט צו האלטען אין דער עפענטליכקייט קיין אנטיסעמיטישע רעדעס, און די „יודען“ האבען ווידער געעפענט די ביימעלעך..

אז די „פערפליכטונגען“ זענען נישט מעהר ווי „פערשפרעכונגען“, כדי אויסצונארען ביי דעם „יודען־געזינדעל“ דאס געלד, איז איבעריג צו זאגען.

מ—ף

די לאגע אין ארץ־ישראל אין 1928

בעריכט פון דער א״י־רעגירונג פאר דער מאנדאט־קאמיסיע ביים פעלקערבונד

(סוף).

גענף, (יט״א) אין ווייטערען טייל פון בעריכט פון דער ארץ־ישראל־אדמיניסטראציע פאר דער מאנדאט־קאמיסיע ביים פעלקער־בונד ווערט געזאגט:

פאר די שולען פון דער יודישער אגענץ (געמיינט די ציוניסטישע ארגאניזאציע, וועלכע פערטרעט, ווי בעקאנט, לויט׳ן מאנדאט די אגענץ) ערטיילט די אדמיניסטראציע א יעהרליכע סובווענץ פון 20,000 פונט. אין 1928 זענען בעשטימט געווארען 2 נייע יודישע ערציהונגס־אינספעקטארען. אנ׳ערך 1000 פונט זענען אין משך פון שול־יאהר 1927־28 ערטיילט געווארען אנדערע יודישע שולען. די אדמיניסטראציע האט ערטיילט קרוב 4000 פונט אויף פערענדיגען דעם תל־אביב׳ער מוניציפאל־שפיטאל און מאכען דארט געוויסע איינריכטונגען און האט זיך פערפליכטעט אויסצוצאהלען צו 2000 פונט יעהרליך אין משך פון די נאהענטסטע דריי יאהר אויף דער אויסהאלטונג פון שפיטאל. אין די יודישע ישובים אין עמק יזרעאל איז די אדמיניסטראציע אריין אין פערבינדונג מיט די יודישע דאקטוירים וועגען דער דארטיגער געזונדהייטס־דינסט.

די רעגירונג האט אונטערגענומען ארבייטען אויף אויסהעלפען די יודישע ארבייטסלאזע. די אדמיניסטראציע האט ערטיילט דער פ. ז. קא. 350 פונט אויף פערלעגען א פערבינדונגס־ליניע פון איינער פון איהרע קאלאניעס מיט דער רעגירונגס־באהן.

די פאליטישע איינשטעלונג בנוגע די שטחים פון בית־שאן וועט פערלייכטערן דאס ערווערבען דורך די יודישע קאלאניזאציאנס־קערפערשאפטען פון די איבערגעבליבענע שטחים אין דעם דאזיגען פרוכטבארען געביט.

וויכטיגע פארטשריטען זענען געמאכט געווארען אין דער ארגאניזאציע פון דער יודישער קהלה. אין יאנואר 1929 זענען פערעפענטליכט געווארען די רעגיסטערס, וועלכע זענען די ערשטע שטופע ביים פעסטשטעלען די מיטגלידערשאפט פון דער קהלה און די פערבערייטונג פון די וואהלען צו איהרע בעזונדערע ארגאנען.

אויף דער אנפראגע פון דער מאנדאט־קאמיסיע, אין וואס האט זיך אויסגעדריקט די מיטארבייט פון דער אגענץ מיט דער אדמיניסטראציע, שטעלט פעסט דער בעריכט, אז די יודישע אגענץ האט געמאכט בעאבאכטונגען און בעמערקונגען אין פערשידענע געביטען פון דער לאנד־אדמיניסטראציע, ווי שוץ פון די קאלאניסטען, ערציהונג, צאהלען, שטייערן און קאמוניקאציע, ווי אויך מיטארבייט אין דער רעגולירונג פון אימיגראציע־פראגען. די אגענץ האט אויך פארגעשטעלט צו דער בעטראכטונג פון דער אדמיניסטראציע דעם בעריכט פון דער עקספערטען־קאמיסיע. דער דאזיגער בעריכט ענטהאלט אנ׳אויסשעפענדיגען און מוסטערהאפטען איבערבליק פון די עקאנאמישע בעדינגונגען, ספעציעל אין געביט פון דער לאנדווירטשאפטליכער קאלאניזאציע, ווי אויך צאהלרייכע אויטאריטאטיווע אנווייזונגען און פארשלאגען פון פראקטישען ווערט.

די יודישע אגענץ האט אנגעוויזען דער אדמיניסטראציע, אז עס זענען דא ענטשפרעכענדע בעדינגונגען פאר דעם אריינלאזען אין לאנד נייע 600 ארבייטער, און די נויטיגע סערטיפיקאטען זענען אויך ערטיילט געווארען.

פון אקטאבער 1927 ביז סעפטעמבער 1928 האט די יודישע אגענץ אויסגעגעבען אין ארץ־ישראל 715,000 פונט אויף עקאנאמישע און סאציאלע דינסט. פון נאוועמבער 1927 האט די יודישע אגענץ אויסגעגעבען אין ארץ־ישראל א סומע פון אנ׳ערך 7 מיליאן פונט.

ווייטער ווערט ארומגערעדט די טעטיגקייט פון באנק־וועזען אין ארץ־ישראל, די שולען, וואס זענען געגרינדעט געווארען דורך דער אגענץ אדער זיך געפונען אונטער איהר אויפזיכט, האבען אין 1928 בעזוכט 19,449 קינדער, אין פערגלייך מיט 18,611 אין פאריגען יאהר.

10,369 פאציענטען זענען בעזארגט געווארען אין די שפיטאלען פון „הדסה“, אנ׳ערך 120,000 קראנקע זענען בעהאנדעלט געווארען אין די דארפישע קליניקעס און אמבולאטאריעס. דער יעהרליכער בודזשעט פון דער „הדסה“ האט בעטראפען 113,534 פונט, דערויף האט די אגענץ בייגעשטייערט 86,000 פונט.

די ארבייטער קראנקען־קאסע צעהלט 14,679 מיטגלידער, איהר יעהרליכער בודזשעט בעטרעפט 45,731 פונט, דערפון האט די אגענץ געדעקט 13,656 פונט.

די ציוניסטישע ארגאניזאציע זעצט פארט איהרע אונטערהאנדלונגען פאר דער פערברייטערונג פון דער יודישער אגענץ און אינפארמירט די רעגירונג פון זיין מאיעסטעט וועגען די פארטשריטען אין דער ריכטונג.

אויף דער אנפראגע פון דער מאנדאט־קאמיסיע, וועלכע מיטלען זענען אנגענומען געווארען, כדי צו ערלייכטערען די יודישע אימיגראציע קיין ארץ־ישראל, שטעלט פעסט דער בעריכט:

פון די אימיגראנטען, וואס זענען אין 1928 געקומען קיין ארץ־ישראל, זענען געווען 2178 יודען (70 פראצענט). אין משך פון יאהר איז ערלויבט געווארען צו בעזעצען זיך אין לאנד 300 יודישע פאליטישע פליכטלינגע מיט זייערע פאמיליעס.

א וועזענטליכען פארטשריט דארף מען פערצייכענען אין דער קאלאניזאציע פון דער יודישער אגענץ. אין עמק־הירדן און עמק־יזרעאל זענען פערענדיגט געווארען די איינריכטונגען פון 3 נייע זידלונגען ביי אן אינוועסטיציע פון 31,000 פונט. בנינים זענען איינגעריכט געווארען אויף דעם ווערט פון 34,000 פונט.

די לאנד־איינקויף־אינסטיטוציעס פון דער יודישער אגענץ האבען אין משך פון יאהר ערווארבען אנ׳ערך 30,000 דונאם לאנדווירטשאפטליכען בעדען, אזוי אז דער גאנצער בעזיץ פון דער אגענץ ה דערגרייכט איצט ביז קרוב 250,000 דונאם, זי בעזיצט אויך 3,300 דונאם וואלד־בארען.

לסוף פון בעריכט ווערט נאך בעריהרט די פראגע פון ערטיילען בירגערשאפט־רעכט און דער צושטאנד פון דער פאליציי (18 יודישע פאליציי־אפיצירען) אין עבר־הירדן גרעניץ־וואך (איין יודישער אפיציר).

—=:§:=—

Dr. H. WOŁKOWYSKI

נאלעווקי 25, טעל. 26-87

ספעציעל ארצט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען, מענער־שוואכע, אלע ארט אנאליזען, מעהאנד־לונג מיט קווארץ־שטראהלען.

נעמט אן פון 8—10 פריה, 12—2 נ.מ. און פון 4—7 אב.

נייער פאָלקסבלאַט
דאָס לאָדזער לעבען

9 דינסטאָג — א תמוז תרפ"ט
יולי
זון-אויפגאַנג 3.20
זון-אונטערגאַנג 7 58

ר' צדוק, וואו זענט איהר?
ער האָט צוויי ווייבער און וויל איינע פון זיי נישט גט'ן
אָט, אָט, האָט שוין געהאַלטען בײַ אַ גט איז ער גאָר פּלוצים ענטלאָפען

מיט עטליכע יאָהר צוריק האָט דער טאָמאַשאָווער בחור צדוק ראַפּאַלסקי זיך געשרכנט צו דעם לאָדזער מיידעל חנה גיטעל גאָלדבערג. די אונטערהאַנדלונגען האָבען געדויערט אַ לענגערע צייט און ענדליך איז דער שידוך, צווישען ראַפּאַלסקי און גאָלדבערג געשלאָסען געוואָרען אויף פאָלגענדע בעדינגונגען: ראַפּאַלסקי בעקומט 1,000 דאָלאַר נדן און אַן אויסמעבלירטע וואוינונג אויף שענקעוויטש 39. ס'האָט נישט-לאַנג געדויערט און ס'איז פאָרגעקומען די חתונה, ראַפּאַלסקי האָט זיך אַריבערגעקליבען קיין לאָדז און האָט אָנגעהויבען צו האַנדלען מיט פּאַשע פאַר קיה. ער האָט געלעבט בײַ די היגע יודישע שוויגערס און די געשעפטען זענען געווען נישט צו פערזינדיגען. אויף עקרות האָט חנה—גיטעל זיך אויך נישט געקענט בעקלאָגען, ווייל זי האָט געבוירען מיט ראַפּאַלסקין איינס נאָכ'ן אַנדערען 3 געזונדע, שעהנע קינדערלעך.

ראַפּאַלסקים פרוי האָט זיך פערנומען מיט דער ווירטשאַפט, געפלעגט די קינדער און האָט דערבײַ נישט געהאַט קיין צייט צו בעמערקען, אַז איהר מאַן ר' צדוק הויבט זי אָן צו פערנאַכלעסיגען און וואַרפט אויגען צו אַ יונג מיידעל יהודית גערשט, איינציגווייז אָבער האָט צדוק זיך פערליבט אין יהודית'ן און מאָמענטאַל, איז ער איננאַנצען נעלם-געוואָרען פון שטוב. ס'האָט זיך אָבער שפּעטער אַרויסגעוויזען, אַז די ליבע צווישען צדוק'ן און יהודית'ן איז נישט געווען קיין פּלאַטאָנישע, ווייל יהודית האָט געבוירען אַ קינד, וועלכעס איז שוין איצט אַלט דריי פירטעל יאָהר.

איצט האָט צדוק אַ פרוי מיט 3 קינדער, וועלכע ער האָט אַוועקגעוואָרפען און ענטלאָפען פון זיי און פון דער אַנדערער זייט אַ פרוי, הגם נישט קיין געזעצליכע, מיט אַ קליין קינד, וועלכער ער אַנערקענט פאַר זיינס. ס'פערשטעהט זיך, אַז אַזאַ לאַגע האָט נישט געקענט לאַנג דויערען און סיי דאָס געזעצליכע ווייב זיינס און סיי דאָס נישט געזעצליכע, האָבען איהם גענומען יאָגען, אַז ער זאָל מאַכען אַ סוף צו דער משונה-מאָדנער לאַגע.

מיט דעם ענין האָט זיך סוף-כל-סוף פערנומען דער היגער קהל-בעזיצער, פעראיין, וועלכער האָט גערופען צדוק ראַפּאַלסקי צו אַ שידוך-געריכט. צדוק איז געקומען, די זיצונגען פון געריכט האָבען לאַנג געדויערט און סוף-כל-סוף איז אַרויסגעגעבען געוואָרען אַ פּסק, אַז צדוק מוז געבען זיין געזעצליכער פרוי אַ געוויסער סכום געלד, ער מוז זי אָפּגט'ן און תיכף שטעלען אַ חופה מיט יהודית גערשט און אויסהאַלטען זי מיט איהר קינד.

עהערנעכטען אין אָוונד האָבען זיך פאַר'ן שידוך-געריכט געשטעלט צדוק מיט זיינע צוויי פרויען און פון ראַנגען האָבען אַלע געוואָלט אַוועקגעהען צו אַ היגען מורה-הוראה, כדי אַדורכצופיהרען דעם גט און דאַן תיכף שטעלען אַ חופה. מען אַלץ איז שוין געווען פערטיג און מ'האָט זיך געקליבען אַוועקצוגעהען צום רב, איז ראַפּאַלסקי אויף אַ מינוט אַרויס פון שטוב און געמאַכט ויברח. מ'האָט איהם אַרומגעזוכט אַ גאַנצען אָוונד און נעכטען אַ גאַנצען טאָג, אָבער ר' צדוק איז נישטאָ, ער בעהאַלט זיך ערגיץ אויס און וויל נישט אויספיהרען דעם פּסק, אויף וועלכען עס וואַרטען מיט אַזאַ בענקשאַפט צדוק'ס ביידע פרויען.

מעהל-סוחרים און שטייער-הנחות

(2) ווי בעקאַנט גיט דער שטייער-אַמט הנחות ביים אומזאַץ-שטייער פון 1 פּראָצ. נאָר די אונטערנעהמונגען, וועלכע פערקויפען די סחורות אין דער זעלבער פאָרם ווי זיי קויפען זיי, דער שטייער-אַמט האָט אָבער נישט געוואָלט די זעלבע הנחות געבען אַ מעהל-סוחר למשל, וועלכער האָט געקויפט ווייץ, דאָס געלאָזען איבערמאָהלען אויף מעהל און דאָס מעהל פערקויפט. אַזאַ פּראָצעס איז פאָרגעקומען אין העכסטען אַדמיניסטראַטיווען טריבונאַל, וועלכער האָט אַנערקענט פאַר דעם מעהל-סוחר די זעלבע הנחות ווי פאַר אַנדערע הורט-סוחרים.

אומזאַץ-שטייער

(2) דעם 14 יולי ענדיגט זיך דער טערמין פון איינצאָהלען די ערשטע „זאַליטשקע" אויף אומזאַץ-שטייער פאַר'ן יאָהר 1929.

שטיצע פאַר אינטעלעקטועלע אַרבייטסלאָזע

(2) אַ דעלעגאַציע פון דער הויפּט-פערוואַלטונג פון אינטעלעקטועלע אַרבייטער האָט זיך געווענדעט צום אַרבייטס-מיניסטעריום וועגען פערלייכטערען די פּראָצעדור ביים אויסצאָהלען אונטערשטיצונגען די אינטעלעקטועלע אַרבייטסלאָזע און וועגען נאָרמירען די בעציהונגען אין דער קראַנקען-קאַסע.

דער מיניסטער האָט צוגעזאָגט גינסטיג צו בעטראַכטען די פאָרגעשטעלטע פראַגען.

יעדער ספּאָרטס-מאַן
מוז קומען בעוואונדערן דאָס קינסטלערישע שפּילען פון אונזער שטאַרקסטען ספּאָרט-קלוב דעם
ווינער „הכח"
אין זיין היינטיגען געזעגנונגס-מעטש
מיט „טוריסטען"

לוסטראַציע אויף די זומער-וואוינונגען

(וו) עהערנעכטען האָט אַ קאָמיסיע פון דער וואָיעוואודזטווע אונטערן פאָרזיץ פון ד"ר סקאַלסקי בײַ דעם אָנטייל פון פאָרשטעהער פון דער לאָדזער סטאַראָסטווע אָנגעהויבען די לוסטראַציע פון די זומער-וואוינונגען. זונטאָג איז לוסטרירט געוואָרען ווישניאָוואַ גורא, וואו ס'איז פעסטגעשטעלט געוואָרען אַז דער ישוב האָט זיך צוזאַמען אָהן אַ סיסטעם, ס'איז נויטיג אויסצופערטיגען נאָך אַ האַלבען קילאָמעטער שאָסיי און סאַניטאַרע אונאָרדנונגען און אַ ראַטקע און אין אַ בעקעריי.

ווייטערע לוסטראַציעס אויף די זומער-וואוינונגען וועלען לויט דער פעראָרדנונג פון וואָיעוואָדע פאָרקומען אין די נאָהענטסטע טעג.

אַפּטייקען
היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: עפּשטיין פּיעטרקאָווער 225; מ. באַרטאַשעווסקי פּיעטרקאָווער 95; ראָזענבלום ציגעל-גאַס 12; גאָרפיין ווסכאָדניא 54; קאַפּראָווסקי נאָוואָמיעסקא 15.

„נייער פאָלקסבלאַט"
קופּאָן № 4
אויף צו געווינען אומזיסט דאָס בער. ווערק:
„אין מערב קיין נייעס"
פון עריך מאַריאַ רעמאַרק.

די סיום-פייערונג אין די באָראָכאָוו-שולען

דאָס באָראָכאָוו-קוראַטאָריום האַלט אויס 5 לערן-אַנשטאַלטען: 2 שולען — די באָראָכאָוו-שול (ציגעל-גאַס 26) די פרץ-שול (פּלאַץ קאָשטשעלני 4), די שוּרעק-קינדער-היים (פּלאַץ קאָשטשעלני 4) און 2 אָווענד-שולען.

פערגאַנגענעם דאָנערשטאָג איז אין דער באָראָכאָוו-שול (ציגעל-גאַס 26) פאָרגעקומען אַ יום-טוב לכבוד דעם פערענדיגען דאָס שול-יאָהר. די שול, וועלכע עקזיסטירט שוין צוועלף יאָהר, לאָזט איצט אַרויס דעם 5. סיום. צו דער פייערונג זענען געקומען די פערוואַלטונג, עלטערן פון די קינדער און פיל פריינד פון דער יודישער שול.

דאָס איז געווען אַן אמת'ער קינדער-יום-טוב. די צימערען פון דער באָראָכאָוו-שול זענען געווען פיין פערפוצט און נאָר אַנדערש אויסגעזעהן ווי אַ גאַנץ יאָהר.

אַ זייגער עלף האָבען זיך שוין די קינדער אָנגעהויבען צו פערזאַמלען יום-טובדיג אָנגעטאָן און אַ טייל האָבען געטראָגען קרענץ בלומען אין די הענד — אַ מתנה פאַר די לעהרערס.

די פייערונג האָט געעפענט דער פערוואַלטער פון די שולען, ה' קאַגאַן, וועלכער דערקלערט די בעדייטונג פון'ם יו"ט פאַר די קינדער.

— אונזער שול — זאָגט ה' קאַגאַן — לייגט נישט אַרויף אויף די קינדער קיין צוימען און וויל זיי אויך נישט מיט געוואַלד צווינגען צו לערנען, נאָר פערקעהרט: זי שאַפט פאַר די קינדער די פרייע מעגליכקייטען פון ענטוויקלונג און וועקט בײַ זיי דעם חשק צו וועלען אַלץ וויסען און פערשטעהן. יעדעס קינד דאַרף זיין אין שול אָנצוזאַמלען וואָס מעהר ידיעות, וועלכע וועלען איהם שפּעטער זיין אומבעדינגט נויטיג אין זיין שווערען לעבענס-וועג. די קינדער, וועלכע וועלען דאָס פערשטעהן און אָפּשאַצען, וועלען זיכער אַרויסוואַקסען פרייע און געזונדע מענשען, וועלכע וועלען ברענגען נוצען דער אַרבייטענדיגער מענשהייט.

צום סוף רופט ער די קינדער, וואָס פערענדיגען די שול, אַז זיי זאָלען נישט איבעררייסען מיט דער שול און ווייטער שטעהען מיט איהר אין קאָנטאַקט ווייל זי וועט זיי נאָך גערן העלפען אין זייער ווייטערדיגען לעבענסוועג. וועלכען זיי הויבען ערשט איצט אָן.

נאָך דער רעדע פון ה' קאַגאַן האָבען די קינדער געזונגען די בעליבסטע לידלעך, וועלכע זיי האָבען זיך אויסגעלערנט אין משך פון'ם שול-יאָהר.

דערנאָך זענען די קינדער אַרויסגעטרעטען מיט דעקלאַמאַציעס, רעציטאַציעס, אינסצעניזאַציעס, פון דעם מאַטעריאַל, וואָס מ'האָט בעאַרבייט אין קלאַס. ה' בערשלינג לייענט דערנאָך איבער די אַרטיקלען פון דעם נייעם נומער וואַנד-צייטונג, אַ ספּעציעלען אינטערעס רופען אַרויס די אַרבייטען פון די קינדער, וועלכע פערענדיגען שוין די שול.

די קינדער בעשרייבען זייערע געפיהלען און שטימונגען, וואָס בעהערשען זיי, ווען זיי דאַרפען שוין אַוועק פון דער שול און אַריינטרעטען אין לעבען אין אַלע אַרבייטען פיהלט זיך די ליבע און צוגעבונדענקייט צו דער שול, אין וועלכער זיי האָבען פון קינדווייז אָן פערבראַכט.

צום סוף געזעגענט זיך ה' בערשלינג אין נאָמען פון די לעהרער און שילער מיט די קינדער, וועלכע ענדיגען שוין די שול. דער שילער ערליך דערקלערט אין נאָמען פון די פערענדיגטע שילער, אַז זיי שענקען פופצעהן זל. לטובת דער פערבאַנד-ביבליאָטעק אַלס צייכען אַז זיי וועלען אויך אויף ווייטער בלייבען טריי די אידעאַלען, וואָס די שול האָט אין זיי איינגעפלאַנצט.

און בעגלייט מיט געזאַנג צוגעהען זיך די קינדער אַהיים לעבעדיגע און פריילעכע.

*

אין קינדער-היים פּלאַץ קאָשטשעלני 4, איז אויך דער יום-טוב צום פערענדיגען דאָס שול-יאָהר אויסגעפאַלען זעהר פייערליך. עס זענען זיך צונויפגעקומען די עלטערן מיט זייערע קינדערלעך וועלכע האָבען געטראָגען קרענץ בלומען אין די הענטלעך, דער לאָקאַל פון קינדערהיים האָט אויסגעזעהען זעהר יום-טובדיג און איננאַנצען געווען פערפלייצט מיט גרינס און בלומען.

די קינדערלעך האָבען זיך פריי געפיהלט און פערוויילט, און האָבען אויסגעפיהרט עטליכע שעהנע נומערן.

די עלטערען האָבען אויסגעדריקט זייער האַרציגען דאַנק די פּרעבליסטינס פאַר זייער איבערגעגעבענער אַרבייט.

אויף צומאָרגענס איז אויך פאָרגעקומען אַ באַנקעט פון די עלטערן וועמענס קינדער עס געהען איבער פון קינדערהיים אין שול.

פּראָפ. גראַבסקי באָרגט אַרכיוו-מאַטעריאַלען בײַ דער לאָדזער יודישער קהלה

נעכטען האָט די קהלה אין לאָדז בעקומען אַ בריף פון פּראָפ. וולאַדיסלאַוו גראַבסקי. אין'ם בריף שרייבט ער אַז ער שטעלט איצט צוזאַמען אַ גרעסערע אַרבייט פאַר דער פונדאַציע פון קאַרנעגי וועגען דער רעטונגס-אַקציע, וואָס איז געפיהרט געוואָרען אין פּוילען אין צייט פון קריג. פאַר דער אַרבייט זענען איהם נויטיג מאַטעריאַלען בפרט פון די גרעסערע שטעט אין פּוילען.

פון זיין קאָרעספּאָנדענץ מיט'ן דירעקטאָר פון שטעטישען אַרכיוו ה' ראַטשיבאָרסקי, האָט זיך פּראָפ. גראַבסקי דערוואוסט אַז אין די קהלה אַקטען געפינען זיך דאָקומענטען פון 17 און 1914,5,6 י. (נומער 85,8791) וועלכע ענטהאַלטען פיל מאַטעריאַלען וואָס זענען איהם נויטיג פאַר זיין אַרבייט. פּראָפ. גראַבסקי בעט די קהלה זאָל זיי איהם אויסבאָרגען. די קהלה האָט די געבעטענע אַרכיוו-מאַטעריאַלען אויסגעבאָרגט.

בוי-קאַטאַסטראָפע
געשפּאָלטען אַ וואַנד און לאָקאַטאָרען מוזען אַרויס פון צוויי שטאָק

(2) אויף קאָנטנאַ 24 האָט דער ווירט פון הויז יוזעף קינאַסט אָהן ערלויבניש אָנגעהויבען איבערצובויען זיין געשעפטס-לאָקאַל, וועלכער געפינט זיך אויף פּאַרטער. צו דעם צוועק האָט ער אַרויסגענומען די מיטעל-וואַנד, צוליב דעם האָט זיך געשפּאָלטען די וואַנד אויף דער גאַנצער לענג פון דעם ערשטען און צווייטען שטאָק, וועגען דעם פּאָרפאַל האָט מען מיטגעטיילט דעם 12-טען קאָמיסאַריאַט, וועלכער האָט פעראָרדנעט צו בעזייטיגען די לאָקאַטאָרען פון די וואוינונגען, וועלכע דראָהען אַ ליאַדע מינוט איינצופאַלען. וועגען די דראָהענדער קאַטאַסטראָפע איז אויך מיטגעטיילט געוואָרען די בוי-אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט, געגען דעם הויזווירט איז צוזאַמענגעשטעלט געוואָרען אַ פּראָטאָקאָל און ער ווערט צוגעצויגען צו פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר אַדורכפיהרען בוי-אַרבייטען אָהן דער ערלויבניש פון דער מאַכט.

אַן עלעגאַנטע דאַמע — אַ גנב'טע
זי לקח'נט צו סחורה שטיקערווייז

(—) אין געשעפט פון ה. פרענקעל, פּיעטריקאָווער 32, זענען פאַריגע וואָך אַריינגעקומען צוויי עלעגאַנט געקליידעטע דאַמען און זיך געהייסען ווייזען די טייערסטע סחורות.

מ'האָט זיי אַרויסגעלעגט אויפ'ן טיש פון די שעהנסטע און בעסטע סחורות.

דאָס אויסקלויבען האָט זעהר לאַנג געדויערט און צום סוף זענען די פרויען אויסגעקומען צו טייער און זיי האָבען נישט געקויפט. נאָך דעם, ווי די „דאַמען" זענען אַוועק, האָבען זיך די אָנגעשטעלטע געכאַפּט, אַז ס'פעהלט אַ שטיק זיידען-שטאָף. מ'האָט באַלד פערשטאַנען, אַז דאָס איז די מלאכה פון די עלעגאַנטע דאַמע, אָבער פון זיי איז שוין קיין שפּור נישט געווען.

פאַריגען פרייטאָג זענען די דאַמען ווידער אַריינגעקומען אין דעמזעלבען געשעפט און זיך געהייסען דערלאַנגען סחורה. איינער פון די אָנגעשטעלטע האָט זי תיכף דערקענט ער האָט זיך אָבער גאָרנישט-ווייסענדיג געמאַכט און געוויזען די קונה'טעס די פערלאַנגטע סחורה, דער אָנגעשטעלטער האָט אָבער די „סוחרטעס" געהאַלטען אויפ'ן אויג, און אין אַ געוויסען מאָמענט האָט ער ווירקליך בעמערקט ווי איינע „דאַמע" רוקט אַרונטער אונטער'ן מאַנטעל אַ שטיק סחורה, דער אָנגעשטעלטער האָט זי געכאַפּט בײַ דער האַנד און איבערגעגעבען דער פּאָליציי.

די „בחורטעס" זיצען שוין אין טורמע.

פערשידענעס

(וו) דער קאָנטראָלער פון מלוכה-פערמעגען בײַ דער לאָדזער וואָיעוואודזטווע אינזש. קאָלאַטאַראָוויטש איז איבערגעגאַנגען אין דער קעלצער וואָיעוואודזטווע, אויף זיין אָרט אין לאָדז קומט אינזש. יוזשינסקי.

(2) דעם 10 ד.ח. הויבט אָן זיין אורלויב דער לייטער פון דער וועטערינאַר אָפּטיילונג אינזש. שאַסטאַק און דער אינספּעקטאָר פון דער אָפּטיילונג ה' דרעצקי.

קומט זיך געזעגנען
מיט אונזער בעסטען יודישען ספּאָרט-קלוב, דעם
ווינער „הכח"
אויפ'ן היינטיגען מעטש מיט
„טוריסטען"

ע׳גנב׳עט א פאר זאקען און אויפגעגעבען א פרעמדען נאמען

א סענסאציאנעל-טראגיש מיספערשטעהעניש מיט אנ׳ארבייטער-מיידעל

מיט א צייט צוריק איז אין געשעפט פון מ. וואקאוויטש (פיעטריק. 46) ארייגעקומען אנ׳עלעגאנט געקליידעטע יונגע פרייליין און געבעטען יהר ווייזען עטליכע פאר דאמען-זאקען.

דאס פרייליין איז אבער געוועזן זעהר קאפריזנע: וואס פאר א סארטען און מיסטערן מ׳האט איהר נאר געוויזען, האבען זיי איהר אלס נישט געפאלען.

נאך לאנגען נישטערן האט דאס פרל. זיך ענדליך אפגעקליבען אייניגע פאר זיידענע זאקען און אנגעהויבען זיך צו פערטראגען בנוגע די פרייזען.

דאס פרייליין האט אבער מארגעלעגט פאר די אויסגעקליבענע בעסטע זארטען זאקען אזעלכע בישטיגע פרייזען, אויף וועלכע די פערקויפערין האט בשום אופן נישט געקאנט איינגעהן.

האבען זיך דעריבער ביידע צדדים גענומען שטארק האנדלען.

דורך דער צייט זענען אין געשעפט כסדר צוגעקומען דאמען און פרייליינס אזוי, אז אין א געוויסען מאמענט, איז דאס געשעפט - לאקאל ממש איבערגעפילט געווארען מיט קונים.

אויף דעם דאזיגען מאמענט האט א פנים דאס פרייליין אייגענטליך נאר געווארט און זי האט טאקע באלד גענומען זיך אימבעמערקט ארויסדרעהען פון געשעפט, די פערקויפערין האט אבער בליק שנעל זיך געכאפט, אז אונטער דער האנד זענען איהר פערשוואונדען געווארען 2 פאר טייערע זיידענע זאקען און, אז דאס זעלבע פרייליין האט א מינוט פריהער טאקע עפעס גענישטערט אונטער׳ן בוזעם.

די פערקויפערין האט תיכף אויפגעהויבען א אלארם און אנ׳אנגעקומענער פאליציאנט האט דאס פרייליין אפגעפיהרט אין 7-טען פאליצי - קאמיסאריאט.

דארט האט מען זי בעזוכט און פון אונטערן בוזעם טאקע ארויסגעצויגען די פערשוואונדען-געווארענע זאקען.

זעהט אויס, אז די פערשוינטע איז געוועזן א זעהר פיפיגע שאפענפעלערקע (געשעפטען-גנב׳טע) און אז זי האט אויך געוואוסט, אז אויף אלעקסאנדריסקא 11 וואוינט ביי איהרע עלטערן א געוויסע חנה ליעק, אנ׳ארבייטערין אין א שאקאלאדע-פאבריק, וועלכע איז אגב לויט דער עלטער, וואוקס און אויסערליכען אויסזעהן זעהר צו איהר עהנליך.

ביים צוזאמענשטעלען קעגען איהר דעם פאליצי-פראטאקאל איז איהר איינגעפאלען דער געדאנק זיך אנצוגעבען אלס יענע בעשיידענע חנה ליעק.

דער פראטאקולאנט האט צופעליג פון איהר נישט געפאדערט קיין פערזענליכען דאקומענט, נאר געשיקט א פאליציאנט אויפ׳ן אנגעוויזענעם אדרעס, בכדי פעסטצושטעלען צי ס׳וואוינט ווירקליך דארט אזא פערזאן.

צום גליק פין דער גנב׳טע האט דער פאליציאנט זיך נישט אינפארמירט ביי פרל. ליעק׳ס עלטערן, נאר ביים סטרוזש פון הויז, וועלכער האט פערשטעהט זיך בעשטעטיגט, אז אזא פערזאן וואוינט טאקע אין זעלבען הויז.

אויף דעם סמך האט מען זי בעפרייט ביז צום פראצעס.

די טעג האט פרייליין חנה ליעק בעקומען א געריכטס-אויפפאדערונג זיך צו שטעלען דעם 24. יוני צו א פראצעס.

דאס נאאיווע מיידעל האט געמיינט, אז מען רופט זי ארוים מסתמא אלס עדות אין עפעס אנ-ענין און דעריבער די גאנצע זאך זעהר גרינג-געשעצט.

ווי גרויס איז אבער געוועזן איהר ערשטוינונג, ווען דאס ארבייטער - מיידעל האט זיך אויף דער געריכטס - פערהאנדלונג דערוויסט, אז זי איז נישט ארויסגערופען געווארען געווארען אלס עדות, נאר זי ווערט גאר בעשולדיגט אין גנב׳ענען 2 פאר זאקען.

צו דער גרעסטער איבערראשונג פון אנגעקלאגטען מיידעל האבען אויך די ארויסגערופענע עדות דערקענט אין איהר די פערהאלטענע גנב׳טע און בעשטעטיגט, ווים׳ן צוזאמענגעשטעלטען פראטאקאל אלע אומשטענדען, ביי וועלכע די גנבה איז פארגעקומען.

פון דער טראגישער מיספערשטענדניש איז די אנגעקלאגטע חנה ליעק געווארען אזוי נידער-געשלאגען, אז זי האט זיך פשוט נישט געוויסט ווי אזוי צו פערטיידיגען.

דאס שטעדטישע געריכט האט זיך געשטיצט אויף דער בעשטעטיגונג פון די עדות און די פרייליין חנה ליעק פער׳משפט צו 4 חדשים תפיסה.

די פערצווייפעלטע עלטערן פון אומגליקליכען מיידעל האבען דעם ענין איבערגעגעבען אנ-אדוואקאט, וועלכער האט זיך גענומען זעהר פלייסיג דעם פלאנטער אויסצוויקלען.

טאקע לויט זיין אינטערווענץ איז דאס אומשולדיג פער׳משפט׳ע מיידעל דערוויילעל בעפרייט געווארען אויף א זעהר נידעריגע סימע קויציע און עס איז אויך פעראָרדענט געווארען אינטער-ציגעהמען אנ׳אויספארשונג אין דער ריכטונג אויסצוגעפינען די אמת׳ע גנב׳טע.

ווי מ׳שמועסט זאל די פאליציי שוין האבען געטראפען אויף איהרע שפורען.

דערוויילע האט דער אדוואקאט דערלאנגט אויפ׳ן אורטייל אנ׳אפעלאציע אין קרייז-געריכט.

מארק שווארץ אין לאדז

(–) נעכטען איז געקומען קיין לאדז פון פאריז דער בעקאנטער יודישער קינסטלער אונזער בן-עיר מארק שווארץ.

מארק שווארץ וועט ווייל\ען אין לאדז עטליכע וואכען ביי זיינע קרובים און דאן וועט ער אפפאהרען צו דער אויסשטעלונג פון יודישער קונסט אין גענף, וואו ס׳ווערען אויך אויסגעשטעלט שווארץ׳ס ארבייטען.

געשטערט א נישט לעגאלע פערזאמלונג

(ב) עהערנעכטען האט אויף פיעטרקאווער 83 געזאלט פארקומען א קאלעקטיווע פארלעזונג פון ד״ר מיעזשינסקי און י. האנעכאן א. ד. ט. „די נייע אפאזיציע פון קלער אין איראפא״.

בעת דער פארלעזונג איז אין זאל אריינגעקומען אנ׳אפטיילונג פאליציי מיט א קאמיסאר בראש, וועלכער האט געהייסען דעם עולם זיך פונאנדערגעהען. דער מאטיוו איז געוועזן וואס דער פאליציי-קאמיסאריאט האט נישט בעקומען קיין מיטיילונג פון דער שטאטישער סטאראסטווע, אז די פארלעזונג איז לעגאליזירט.

די פארלעזונג איז ארגאניזירט געווארען דורך דעם פוילישען פערבאנד פון פרייען געדאנק.

ארעסטירט א טאשען-ציהער

(–) איינער פון די פאסאזשירען פון טראמוואי נומער 8 האט אויף גדאנסקא גאס דערפיהלט א פרעמדע האנד אין זיין טאש. די פרעמדע האנד האט ביי דעם פאסאזשיר ארויסגעצויגען דעם פארטפעל פון טאש. אין דעם אויגענבליק איז דער אייגענטימער פון דער האנד געכאפט געווארען בעת דער ארבייט. ס׳איז ארויסגערופען געווארען א פאליציאנט, וועלכער האט דעם גנב אפגעפיהרט אין דעם אויספארשונגס אמט. דער ארעסטירטער גנב הייסט וולאדיסלאוו סקאנעטשני.

אלע יודען!

קומען בעגריסען און גלייכצייטיג זיך געזעגנען מיט דער בעסטער יודישער פוסבאל-מאנשאפט מיט׳ן

ווינער „הכח״

וועלכער שפילט היינט צום לעצטען מאל א מעטש

מיט „טוריסטען״

א גרויסע שרפה

(2) בעת דעם שטורם אין דער נאכט פון שבת אויף זונטאג האט א דונער געטראפען אין דער ווירטשאפט פון בארעווסקי אין דארף נערי, לאדזער פאוויאט. ס׳איז ענטשטאנען א שרפה, בעת וועלכער עס זענען פערברענט געווארען עטליכע בנינים צוזאמען מיט תבואה און לעבעדיגען אינווענטאר. ס׳זענען ארויסגערופען געווארען די פייערלעשער פון אנדזשעיעוו, וועלכע האבען די שרפה לאקאליזירט.

דער ווינער „הכח״

מיט פערשטארקטע קרעפטען שפילט היינט דעם לעצטען אין לאדז געזעגנונגס-מעטש

מיט די „טוריסטען״

קלאוויר-קינסטלער עמנואל ביי אין לאדז

(–) ביי אונז אין שטאט ווילט איצט א זעהר חשובער גאסט איינער פון די גרעסטע קלאוויר-קינסטלער אין דער געגענווארט, אונזער בן-עיר עמנואל ביי. ביי איז א זוהן פון קאנטאר פון דער לאדזער סינאגאגע שלמה ביי.

דער קינסטלער ביי איז מפורסם אין איראפע און אויך אין אמעריקא און זיינע קאנצערטען זענען די גרעסטע קונסט-דערגאציעס. ביי איז נישט נאר פון די קינסטלער, וואס ווערען בעריהמט צוליב זיין טעכנישען קענען נאר דורך דעם געפיהל, וואס דרינגט אריין טיף אין דער נשמה. דאס איז דער סוד פון זיין בעריהמטהייט.

מיר בעגריסען איהם אלס איינעם וואס פערשאפט פיל כבוד אונזער שטאט און בעדויערען וואס מיר וועלען נישט האבען די געלעגענהייט צו געניסען און בעוואונדערען זיין גרויסע קונסט.

S–ki.

היינט, דינסטאג

לעצטער געזעגנונגס-מעטש פון ווינער

„הכח״ מיט „טוריסטען״

אויפ׳ן ספארט-פלאץ „ו. ק. ס.״

נעכטיגע רינג-קאמפען אין צירק

נעכטען האבען אין דער ערשטער פאר בעקעמפט אויף באקס ארלאוו מיט פעריסטאנאוו׳ן. געזיגט האט ארלאוו. אין די רינג-קאמפען איז דער קאמף פאשאף-ווייבורא פערענדיגט געווארען מיט רעמי.

אין דער דריטער פאר האבען געקעמפט קארש מיט שטיבאר. אין דער 40 מינוט האט זיך שטיבאר אונטערגעגעבען נאכדעם ווי קארש האט איהם 9 מינוט געהאלטען אין א דאפעלטען נעלסאן. אין דער פערטער פאר האבען געקעמפט פעטראוויטש מיט קארנאץ. דער קאמף וועלכער איז געוועזן א דעציזירענדער האט זיך פערענדיגט מיט׳ן זיג פון קארנאצ׳ן.

ראדיא-פראגראם

דינסטאג, 9 יולי

4,30 ווארשא קינדער פראגראם, 6,00 ווארשא: קאנצערט פון לייכטע מוזיק. דער געזאנג אנסאמבל פון „קווי פרא קווא״. 7,50 פויזען: טראנסמיסיע פון גרויסען טעאטער, „אידא״ אפערא פון ווערדי טראנסמיסיע אויף אלע פוילישע סטאציעס.

6,40 הויזען: סימפאנישער קאנצערט פון האארלעמער ארקעסטער. 7,00 ריגא: סימפאנישער קאנצערט פון ווערמאן-גארטען. 8,00 בערלין: „האקוס-פאקוס״ פון קורט געטץ. 8,15 לאנגענבערג: „דער פערשווונדערישער ברודער״, קאמעדיע פון אסקאר אווילד. 8,30 מיילאנד: „טראוויאטא״ אפערע פון ווערדי. 9.00 ברעסלוי: פארטעפיאן רעטשיטאל פ. באלאן. 9,35 פאריז: סימפאנישער קאנצערט.

ספארט-בעוועגונג.

היינט לעצטער מעטש פון ווינער „הכח״

(א) היינט שפילט דער „הכח״ צום צווייטען און לעצטען מאל אין לאדז, דאס מאל מיט די „טוריסטען״.

די „טוריסטען״ געפינען זיך לעצטענס אין אלס א בעסערער פארם דער בעסטער בעוויז דער רעזולטאט וועלכען די טוריסטען האבען נעצילט זונטאג אין קראקא מיט דער שטארקער „קראקאוויע״ אין די מייסטערשאפט׳ס קאמפען.

ס׳איז אויך צו האפען, אז היינט וועט „הכח״ האבען א ביסעל מעהר מזל צו שיסען גאלען, ווי דאס איז געוועזן זונטאג בעמעבדיג אין אכט דאס שעהנע שפילען, די פראקטפולע טעכניק און קונסט, וועלכע די „הכח׳נער״ האבען בעוויזען אין מעטש מיט „ל.ק.ס.״, איז זיכער דאס דער היינטיגער מעטש וועט זיין זעהר אינטערעסאנט און די אלע וועלכע האבען זונטאג דעם נישט געזעהן, וועלען היינט בעשטימט ביישוינען דעם היינטיגען מעטש צווישען „הכח״ „טוריסטען״.

אין די „הכח״ מאנשאפט וועט היינט אויפטרעטען אין אנגריף דער בעקאנטער שפילער קאץ.

דער מעטש וועט פארקומען אויפ׳ן ד.א.ק. פלאץ 6 פארנאכט.

קלאסאוויטש געוואונען דעם ציקליסטען-לויף קראקא—זאקאפאנע

דאס 2 א-טע פערנומען א יוד — היסעל

פערגאנגענעם זונטאג איז צום 3. מאל פארגעקומען דער ציקליסטען-לויף צווישען קראקא און זאקאפאנע, וואס איז ארגאניזירט געווארען דורך דעם קראקאווער „מכבי״. געזיגט האט אויך היי יאהר דער לאדזער ציקליסט קלאסאוויטש, וועלכער האט אוועקגענומען ערצילט א גרויסען זילבערנעם בעכער, וועלכען עס האט מנדב געווען די שאקאלאדע-פאבריק „סושארד״ פאר דעם 3-מאליגען זיגער. אין לויף האבען אנטיילגענומען 60 ציקליסטען. אלס צווייטער איז אנגעקומען דער יודישער ציקליסט, מיטגליד פון לעמבערגער „חשמונאי״ קיסעל, דאס 9-טע ארט האט אויך ערצילט א יוד, ליבער פון קראקאווער „מכבי״.

מעלדונגען

פראפעסיאנעלער פעראיין פון בעקלייד.-אינדוסטרי ארבייטער אין פוילען אפט. לאדז קאסטאנטינער 26

אכטונג, מענער-מאגאזין ארבייטער!

היינט דינסטאג, 8 אזייגער אווענד קומט פאר אין פעראיינס-לאקאל א פאך-פערזאמלונג פון מענער-מאגאזין-ארבייטער א. ט. א. זעהר וויכטיגע פאך-פראגען.

אלע מענער-מאגאזין-ארבייטער דארפען אונבעדינגט קומען.

די פאך-קאמיסיע ביים מענער-מאגאזין.

פון פוילישען טעאטער

„מירעלע אפרת״ פון יעקב גארדין. רעזשי מארק ארנשטיין.

דער אינהאלט פון גארדינס פיעסע „מירעלע אפרת״ דארף מען פאר׳ן יודישע עולם נישט איבערחזר׳ן. די פיעסע איז אזוי שטארק פערבינדען מיט דע סנאמען פון אסתר רחל קאמינסקא, אז מ׳קען די פיעסע נישט דערמאהנען, אז ס׳זאל גלייך אויפ׳ן זיכרון נישט קומען דער נאמען פון דער גרעסטער יודישער שוישפילערין.

הגם די אומשטענדען אין וועלכע דער סיפור המעשה שפילט זיך דאפ זענען נישט מעהר מאדערן, איז אבער דאס מיליע, ווייטער פריש און אקטועל. דער קאמף צווישען סלוצק און גראדנע צווישען דער שלעכטער שנור און דער גוטער ליבערער מוטער, צווישען דער אריסטאקראטיש-נגידישער אלטער וועלט און צולאזענער יונגלערישער וועלט קומט נאך האנט אויך פאר, הגם ביי גאנץ אנדערע אומשטענדען, ביי א גאנץ אנדערע אומגעבונג. דעריבער זעהט זיך דאס שטיק ווייטער מיט אינטערעס און רערט צום הארצען פון די צושויער.

מירעלע אפרת האט דער אנגעוועהנער ראטמאטורג און רעזשיסער מארק ארנשטיין געשטעלט אין הינען פוילישען טעאטער, ס׳איז זומער, די געשעפטען זענען שלעכטע, האט די דירעקציע פון פוילישען טעאטער גענומט אנקומען צום פינטעלע יוד און... צו דער יודישער קעשענע. אונז ארט אבער דאס נישט. זאל זיין ווי עס וויל, אבי אונזער א גוטע פיעסע דרינגט אריין אין דער פוילישער ספערע, מ׳דערקענט אונז און דאס הויבט דעם בענעהר זיך צו אינטערעסירען מיט אונז.

מארק ארנשטיין האט מעניג, וואס מארערנירט די פיעסע (א חוץ וואס ער האט אנשטאט מירעלע אנגערופען — כ׳ווייס נישט פארוואס — די פיעסע מירא אפרת). ער האט זי געשטעלט כמעט א אזוי ווי זי געהט און שטעהט ביי גארדינען, ביי א געלענצענדער איבערזעצונג און פיינע רעזשי.

די רעזשי איז טאקע זעהר א שווערער ענין ביי אזעלכע פארשטעלונגען. מען מוז אויפמערקזאם זיין אז די פוילישע אקטיארען זאלען נישט אריינפאלען אין דעם יודיש-נאכקרומעניש, אז זיי זאלען בענגרייפען די פסיכאלאגישע זייט פון די ראלען און זאלען זיך נישט בענוצען מיט קיין פיליגען שארוש, וואו דאס האט געקענט פארקומען ביי די ראלען פון נחומטשע און הנה דבורה.

מארק ארנשטיין האט זיין אויפגאבע גלענצענד ארורכגעפיהרט, אלע ראלען זענען ריין-יודישע און זעלטען-ווען דורך דער גאנצער פיעסע גיט א גרילץ אין אויער עפעס א נישט-יודישע תנועה, א נישט-יודישער אויסדרוק, און מ׳דארף געדענקען, אז דער יודישער צושויער געהט צו דער פוילישער איבערזעצונג פון „מירעלע אפרת״ מיט א געוויסען פארבעהאלט, וועלכער דערפיהרט שוין ממילא צו א שטרענגען אורטייל. מארק ארנשטיין האט אבער בעקעמפט אלע שוועריגקייטען און די פארשטעלונג איז ארויסגעקומען אויף מעהר פון בעפרידיגענד.

נישט אלע ראלען זענען גוט בעזעצט. קודם כל לוינט זיך אפצושטעלן אויף דער פרל. הארעצקא, וועלכע שפילט די ראל פון מירעלע. די דאזיגע גלענצענדע אקטריסע מאכט, פון אנהויב ביז׳ן סוף דעם געהעריגען איינדרוק. איהר האלטונג און שטימונגספולע שפילען איז אויסגעדרוקט דורך דער גאנצער צייט און ענטהאלט אין זיך אלע וואלארען פון דער ראל און דער פיעסע. זי רוקט ארוים די שטארקע מאמענטען און פערגלעט די נישט-איינגענעבענע. זי איז און דער ראל אויסגעצייכענט. א פראכטפולען נחומטשע איז וואשטשעראוויטש, וועלכער היט זיך פאר נאכקרימעניש און איבעריגען שארזש. ער פאסט אויף זיין אויפגאבע ערנסט און סובטעל. ראסזעלבע אויך פרוי ראמבראווסקא אין דער ראל פון חנה דבורה, הגם איהר אקצענטירען די פראזא מאכט שוין דעם איינדרוק פון א גוי, וואס רעדט יודיש.

גוט אין זייערע ראלען זענען פרל. אפאלסקא — מחלה און כארעצקי — שלמון. דאמיענצקי — יאסעלע און קורילאוויטש — דניאל.

ס׳זענען אמת פערהאן, אין דער פארשטעלונג נישט קיין גאנץ געלונגענע מאמענטען אין דעם ערשטען און פערטען אקט, אבער אין אלגעמיין איז די פארשטעלונג א גאנץ-געלונגענע און ס׳איז זי כדאי צו זעהן.

די דירעקציע האט זיך נישט אפגענארט, ווען זי האט די יודישע פיעסע געשטעלט אלס רעטונגסברעט פון סעזאן. פרעגט זיך אבער, פארוואס האט מען די פיעסע „מירא אפרת״ פערקלאמירט אזוי ווי זי וואלט גאר קיין שייכות געהאט צו קיין יודען און יודישקייט.

י. דאנקין.

—=:5:=—

די רעכט און פליכטע פון אנ'עדות

(פון נייעם קאָדעקס פון דער שטראָף-פּראָצעדור)

וואו ווערען אויסגעהערט עדות?

פרינציפיעל מוז אַנ'עדות, וועלכער ווערט אַרויסגערופען צו אַ געריכטס-פערהאַנדלונג, אויסגעהערט ווערען דוקא אין דעם לאָקאַל, וואו דאָס זעלבע געריכט אַמטירט רעגולער אָדער ערלעדיגט בעשטימטע פראַצ.-פונקציעס, ווי למשל: לאָקאַלע וויזעס א. ד. ג.

אין די לענדער אָבער, וואו ס'האָט געהערשט אָדער ס'הערשט אַ רעאַקציאָנערער רעגיר-סיסטעם, וויפיל מאָל ס'איז דאָרט אויסגעקומען אָדער ס'קומט אויס אויסצוהערען אַלס עדות אַ הויכען מלוכה באַמטען אָדער סתם עפּיס אַ גרויסען מורינו, קאָן דאָס געריכט זיך נישט נעמען די רעכט איינצולאַדענען אַזאַ קאַרפּען-קאָפּ, ווי אַלע אַנדערע דורכשניטליכע בירגער, צו זיך, נאָר עס מוז זיך נעבעך מטריח זיין צו איהם אַהיימצוגעהן.

בּיי אונז אין פּוילען, וואו ס'האָט זיך איינגעשטעלט אַ קאָנסטיטוציאָנעל רעפּובּליקאַנישער מלוכה-סדר און אַלע בּירגער דאַרפען דורך די עקזיסטירענדע אינסטיטוציעס און געזעצען רעליבער גלייכמעסיג טראַקטירט ווערען, איז יעדער בּירגער מחויב זיך צו שטעלען צו אַ געריכטס-פערהאַנדלונג אויפ'ן אָרט און אין טערמין, לויט ווי ס'איז אָנגעוויזען אין דער דערהאַלטענער געריכטס-אוויזאַציע.

געוויסע אויסנאַמען זעהט אין דעם פּרט פאָר דער נייער קאָדעקס נאָר פאַר'ן מלוכה-פּרעזידענט, אַלס ערשטען בּירגער, מיט וועמען דאָס געריכט איז לויט'ן אַרטיקעל 100 פערפליכטעט פריהער זיך שריפטליך צו פערשטענדיגען און זיך צוצופּאַסען צו זיינע וואונשען בנוגע דער צייט און אָרט פון אויסהערען איהם אַלס עדות.

בּיי אַ געלעגענהייט איז אויך כדאַי צו דערמאָנען דעם אַרטיקעל 99 פון זעלבען קאָדעקס, וועלכער אַנערקענט אַזאַ אויסערגעוועהנליכע פּריווילעגיע, עדות צו זאָגען בּיי זיך אין דערהיים, אויך פאַר יעדען אַנדערען דורכשניטליכען בּירגער, ווי באַלד זיין עדות-זאָגען איז דורכאויס נויטיג און ער איז זיך נישט ביכולת צו שטעלען צו דער געריכטס-פערהאַנדלונג צוליב קראַנקהייט אָדער קאַלעקעשאַפט.

שאַרפע שטראָף-סאַנקציעס נאָר אָפּוועזענדע עדות.

דער נייער קאָדעקס פון דער שטראָף פּראָצעדור זעהט פאָר גאָר האַרבע רעפּרעסיעס לגבי די יעניגע עדות, וועלכע שטעלען זיך נישט צו צו דער געריכטס-פערהאַנדלונג אָהן בּערעכטיגטע מאָטיווען.

אויפ'ן סמך פון אַרטיקעל 117 פּונקט 1 קאָן דאָס געריכט אַרויפלייגען אויף אַזאַ אָפּוועזענדען עדות אַ געלד-שטראָף אין דער הויך ביז 500 זל. וועלכע ווערט אין פאַל פון אומפערמעגליכקייט פערביטען מיט אַרעסט אויף אַ טערמין ביז 2 וואָכען לענגסטענס.

קוים מוז אָבער דער פּראָצעס צוליב'ן נישט שטעלען זיך פון זעלבען עדות אומפעדינג אָפּגעלייגט ווערען, ווערט פון איהם דעסגלייכען צוריקגעמאָנט אויך די קאָסטען פון אָט דער דאָזיגער פּראָצעס-אָפּלייגונג.

אויב דער דאָזיגער עדות בּערעכטיגט אין משך פון 2 וואָכען נאָכ'ן דערהאַלטען די שטראָף-מעלדונג זיין אָפּוועזענהייט אויף דער געריכטס-פערהאַנדלונג מיט בּעגרינדעטע סבּות ווערט ער תיכּף בּעפרייט פון דער שטראָף און אויך פון דער פליכט צוריקצוקערען די פּראָצעס-קאָסטען ווי באַלד עס איז אָנגענומען געוואָרען אַ דעציזיע, אַז אויף דער נאָהענטסטער געריכטס-פערהאַנדלונג, זאָל מען איהם שוין ברענגען מיט צוואַנג, ווערט דעסגלייכען אויך די דאָזיגע דעציזיע אָפּגעשאַפט.

וויכטיג איז דערבּיי נאָך צו בּאַמערקען, אַז לויט'ן אַרטיקעל 118 ווערט דאָס נישט וועלען עדות-זאָגען אָדער בּעלייגען אַ שבועה אָהן בּעגרינדעטע טעמים קוואַליפיצירט פאַר'ן זעלבען פערברעך פונקט, ווי דער זעלבער עדות וואָלט זיך אינגאַנצען נישט צוגעשטעלט צו דער געריכטס פערהאַנדלונג און ממילא ווערען אין אַזעלכע פאַלען אויך אָנגעוואַנדען די זעלבע שטראָף-סאַנקציעס.

אויב דער זעלבער עדות פער'עקשנ'ט זיך ווייטער און וויל צום צווייטען מאָל אויך נישט שווערען אָדער געבען דעם געריכט די געפאָדערטע ערקלערונגען, איז דאָס געריכט בּערעכטיגט די שטראָף שוין צו פערדאָפּלען.

אומאָפּהענגיג פון די אויבען שוין אויסגערעכענטע רעפּרעסיעס קאָן דאָס געריכט פעראָרדנען יעדען עדות,—וועלכער ענטזאָגט זיך צו שווערען אָדער צו געבען די נויטיגע ערקלערונגען, גלייך אויפ'ן אָרט צו אַרעסטירען און צו פערהאַלטען לענגסטענס ביז 1 חודש.

מיט'ן מאָמענט אָבער, ווען אַזאַ פערהאַלטענער עדות דריקט אויס זיין גרייטקייט יאָ צו בּעלייגען די שבועה עווענטועל צו געבען ענטשפּרעכענדע ערקלערונגען אָדער, ווען דער זעלבער פּראָצעס האָט זיך אין דער זעלבער געריכטסאינסטאַנץ שוין פולשטענדיג פערענדיגט, מוז מען איהם תיכּף פון אַרעסט בּעפרייען.

י. אינפעלד.

יורידישע עצות

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטפערען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

> **קופּאָן**
> **יורידישע אָפּטיילונג**
> **פון „נייעם פאָלקסבלאַט".**
> **בּיים דערלאַנגען אַן'אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט פערזענליך. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.**

9441 ק. ג.
עס איז אַ פראַגע ווער ס'בעשטעטיגט די אידענטישקייט פון דער אונטערשריפט צי דער פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט צי דער רעיאָנס.
אין ערשטען פאַל ווערט יאָ גענומען סטעמפּעל-שטייער אין דער הויך פון 1 זל. אין צווייטען פאַל איז די בעשטעטיגונג פון דער אונטערשריפט פריי פון סטעמפּעל-שטייער.

9442 ק. ב-שטיין:
אַ פרוי דאַרף נישט קיין בעפאָלמעכטיגונג. אַלעָנפאַלס פאָדערט זיך נישט קיין רעיענטאַל בעשטעטיגטע, נאָר ס'איז גענוג אַ פריוואַטע מיט אַנ'אייגענהענדיגער אונטערשריפט.
די סטאַראָסטווע וועט אייך בעשטימען אַ טערמין, אין משך פון וועלכען איהר זאָלט רעגולירען דעם געהעריגען אָפּצאָל.
אין געגענפאַל וועט זי אויך די בקשה צוזאַמען מיט די בייגעלייגטע בקשות צוריקשיקען.

9443 בן ז.
אַ קבלה אויף אַ דערהאַלטענער סומע געלד דאַרף ווערען אָפּגעצאָהלט מיט אַ סטעמפּעל-מאַרקע פון 20 גראָשען.
אויב ס'האַנדעלט זיך וועגען אַרבּייטסלוין איז די קוויטאַנציע פריי פון סטעמפּעל-אָפּצאָהל.
פאַר נישט אָנקלעבען קיין סטעמפּעל-מאַרקע דראָהט אַ שטראָף אין דער הויך פון 25 פאַכיגען אָפּצאָהל. אָפּצאָהלען איז מחויב דער פערזאָן, וואָס גיט אַרויס די קוויטירונג.

9444 אַ לאָקאַטאָר פון מרדכי גבאי'ס גאַס:
אויב מען דאַרף צו פעריכטען די פאַדלאָגעס אָדער דורכפיהרען אַנדערע בּיליגע רעפּעראַציעס מוז עס טון דער לאָקאַטאָר פאַר זיין אייגען געלד, סיידען די געגענשטאַנדען זענען צושאַנדען געוואָרען צוליב אַלטקייט אָדער אַנ'איבערמענשליכע סבּה.

9445 קאַלינאַ:
אמת אַ פערקויפער און אַנ'עקספּעדיענט, וואָס האָבען נישט געענדיגט מינדעסטענס 6 קלאַסען פון וואָס פאַר ס'זאָל נישט זיין מיטעל-שול און זענען דעסגלייכען נישט פערזיכערט אין אַנשטאַלט פאַר גייסטיגע אַרבּייטער, ווערען אָנערקענט אַלס איינפאַכע פיזישע אַרבּייטער.
ממילא קומט אַזאַ איינעם נאָר אַ 2-וואָכענדיגע קינדיגונג.

Sz. L. 9446
אָהן אַ צווייפעל איז עס אַ בעליידיגונג.
אַזוי ווי די בעליידיגונג איז אייך געמאַכט געוואָרען אויף דער עפענטליכער פערזאַמלונג דאַרף דער ענין איבערגעגעבען ווערען אין קרייזגעריכט.
דאָס פערברעך גופא איז פאָרגעזעהן אין אַרטיקעל 540 פון שטראָף-קאָדעקס.

9447 אַ געטרייער לעזער נומר 125:
איהר דאַרפט קודם כל נעמען אַ געוויסע מאָס ערד און זי איבּערצוגעבען אין אַ כעמישען לאַבּאָראַטאָריום בכדי דורכצופיהרען אַנ'אַנאַליז פון וואָס פאַר עלעמענטען די ערד בּעשטייט.
אין פּוילען הערשט אַזאַ מלוכה-סדר, אַז אַ קאָנפיסקאַציע פון פרעמדען אייגענטום איז אויסגעשלאָסען אַלענפאַלס אָהן אַנ'ענטשפּרעכענדער ענטשעדיגונג.

9448 פ. פון נייע טאַרגאָווע:
9449 אַ געטרייער לעזער פון מרדכי גבאי'ס גאַס:
9450 פּרץ שוואַרץ פון לימאַנאָווסקיעגאַ:
9451 אַ לעזערין פון לוטאָמיערסקאַ 36:
וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3—4 נאָכמ. מיטבּרענגענדיג די צייטונג.

9452 שמואל ג.
אין דער אַקט אינטערציז. מוז ווערען יעדעס מעבּל-שטיק גענוי אויסגערעכענט און נישט אין אַלגעמיין בעצייכענט: אַ שלאָף-צימער. אויב איהר פירט נישט קיין געשעפט, דאַרפט איהר דעם אַקט נישט רעגיסטרירען אין האַנדעלס-געריכט.

א ווידוי פון א משומדת

(בּריף פון בעסאַראַביען)

שוין פיל יאָהרען, ווי אין שטעטעל סקולעניע, בּעסאַראַביע, וואוינט אַ קריסטליכער פעלדשער, ריידליאַנו, וועלכער איז בעקאַנט אַלס נישט קיין איבּעריגער יודען-פריינד. בּעזונדער האָט זיך אויסגעצייכענט מיט איהרע „ליבּעס-געפיהלען" צו יודען זיין פרוי, וועלכע האָט זיך נאָך מיט 30 יאָהר צוריק גע'שמד'ט. די סקולעניער יודען האָבען זיך שוין צוגעוועהנט צו זייער פעלדשער און פלעגען קיין אַכט נישט לייגען אויף זיינע קאַפּריזען.

אַנומעלט האָט מען זיך דערוואוסט אין שטעטעל, אַז דעם פעלדשער'ס פרוי איז שטאַרק קראַנק און אַז מען האָט זי אָפּגעפיהרט קיין יאַסי צו אַ פּראָפעסאָר. מילא, וואָס קען מען טון? קראַנק איז קראַנק. אָדער זי וועט געזונד ווערען, אָדער זי וועט שטאַרבען. קיינער וועט זיך נישט נעמען צום האַרצען, אויב זי וועט געזונט ווערען, און קיינער וועט זיך נישט פרעהן, ווען זי וועט שטאַרבען. איז אָבער געשעהן אַ זאַך, וואָס האָט אויפגערודערט נישט בלויז דאָס שטעטעל, נאָר אויך דעם גאַנצען אַרומיגען געגענד.

ווען די משומדת'טע האָט שוין ,געהאַלטען שמאַל, האָט זי געשיקט רופען צו זיך דעם רב פון שטעטעל און פאַר איהם אויסדערצעהלט איהר ביטער האַרץ.

— רבּי, — האָט זי געזאָגט, — איך בּין נישט גע'שמד'ט. איך האָב זיך פערליבּט אין מיין [...]ם פעלדשער, און מיר האָבען צוואַמען [...]ליכע און דרייסיג יאָהר, אָבער מיר [...] חתונה געהאַט מיט די קריסטליכע צערעמאָניעס. איך בּין געבּליבּען אַ יודיש קינד און ער איז געבּליבּען אַ קריסט.

זי האָט אָפּגעזיפצט, זיך אָפּגערוהט אַ ווילע און פאָרטגעזעצט ווייטער:

— איך קום אַרויס פון זעהר אַ געהויבענער משפחה. מיינע זיידעס און עלטער-זיידעס פון טאַטענ'ס צד זענען אַלע געווען רבנים, שוחטים און מלמדים. פון דער מאַמע'ס זייט שטאַם איך פון לויטער גוטע-יודען און צדיקים. אָבער מיידעלווייז האָב איך זיך פערליבּט אין זעהר אַ שעהנעם יודישען יונגענמאַן, וועלכער האָט אָבער געשטאַמט פון נישט קיין איידעלער פאַמיליע. זיין פאָטער איז געווען אַ שמיר, און דערצו נאָך אַ גרויסער שכור. דער יונגערמאַן, אָבער, האָט זיך אויסגעצייכענט מיט זיינע גרויסע מעלות. ער איז געווען אַ בעשייידענער, אַ שטילער, אַ רוהיגער און מיט זעהר אַ צאַרטען און גוטען כאַראַקטער. ער האָט מיך זעהר שטאַרק געליבּט און מיר האָבען שוין בעשלאָסען צו ווערען חתן-כלה. דאָ האָט אָבער מיין פאָטער זיך אַריינגעמישט און ערקלערט, אַז ער וועט נישט דערלאָזען, אַז זיין טאָכטער זאָל זיך פערבּינדען מיט אַ „באַלמעלאָשקעלע'ס" אַ זוהן. בּעסער, האָט ער גע'טענה'ט, זאָל זיין קינד שטאַרבּען, איידער אַנצוקומען צו אַזעלכע פּראָסטע מענשען אין שטוב אַריין. איך, אָבער, האָב פון גאָרנישט געוואָלט הערען, און האָב בעשלאָסען צו אַנטלויפען מיט מיין חתן אין אַנ'אַנדער שטאָט און דאָרטען חתונה האָבען. ווי גרויס איז אָבער געווע זמיין ענטוישונג, ווען מיין געליבּטער האָט אָפּגעוואָרפען מיין פּאָרשלאַג, מיט'ן אויסרייד, אַז קיין אָנגעוואָרפענער וויל ער נישט זיין און אַז אויב מיין טאַטען שטעהט נישט אָן דער יחוס, קען ער איהם מוחל זיין דעם שידוך, דאָס הייסט, די טאָכטער.

איך בּין זעהן געווען יונג, שעהן און דער עיקר, זעהר שטאָלץ. האָב איך בעשלאָסען בּיידען אָנצולערנען, ד. ה., סיי מיין גאוה'דיגען טאַטען און סיי מיין נאַרישען חתן, און איך בּין אַוועקגעפאָהרען אין אַ דאָרף צו מיינער אַ חבר'טע און דאָרטען האָב איך זיך בעקענט מיט מיין יעצטיגען מאַן, דעם פעלדשער.

דאָס אַלעס, רבי, איז געווען געטון אָהן אַ שום בייזען ווילען, עס איז געווען קינדעריש נאַריש, אָבער אָהן אַ שלעכטען געדאַנק. יעצט, אין מיינע לעצטע שעה, וויל איך, ערשטענס, בעטען מחילה בּיי אַלע יודען פונ'ם שטעטעל, און אויסערדעם בעט איך אייך, אַז מען זאָל מיך מקבּר זיין אויפ'ן יודישען בּית-עולם.

דאָס ערשטע האָט דער רב ערפילט אָבער דעם צווייטען פערלאַנג איהרען האָט ער נישט געוואָלט ערפילען. נישט אָנפרענענדיג זיך פריהער בּיים הויפּט-ראַבּינער אין קישינעוו, צירעלסאָן.

דערווייל קאָכט מיט דער סענסאַציע.

יוד.

דאס יודישע לעבען אין סאוועט-רוסלאנד

אַמעריקאַנער עקספּעדיציע פון „איקאָר" פאָהרט קיין בּירא-בּידזשאַן

מאָסקווע. (יט"א) קיין מאָסקווע איז אָנגעקומען די אַמעריקאַנער עקספּעדיציע פון „איקאָר", וואָס ווערט געשיקט אויף אַנ'אויספאָרשונג קיין בּיראָ-בּידזשאַן.

קומענדע וואָך ווערט ערוואַרט אַ קאָמיסיע פון דער יודישער קאָלאָניזאַציאָנס-געזעלשאַפט „פּראָ-קאָר" אין אַרגענטינאַ. די אַרגענטינער קאָמיסיע וועט בעזוכען די יודישע קאָלאָניעס אין קרים און אוקראַינע, און אַ טייל פון דער קאָמיסיע וועט אויך פאָהרען אויף אַ בעזוך קיין בּיראָ-בּידזשאַן.

בעריהמטער יודישער סקולפּטאָר ווערט פערפאָלגט פון אנטיסעמיטישע שכנים אין מאסקווע

מאָסקווא. (יט"א) ערשט די טעג איז נתגלה געוואָרען, אַז דער בּעוואוסטער יודישער סקולפּטאָר סטראַזש, וועלכער האָט זיך בעריהמט געמאַכט מיט זיין סטאַטוע פאַר ושאָרעס'ן אין פראַנקרייך און וועלכער האָט אין רוסלאַנד אַ גרויסען נאָמען צוליב זיינע סטאַטועס פון לענינען און קאַלינינען, ווערט פאַר די לעצטע יאָהר שוידערליך פערפאָלגט פון זיינע אַנטיסעמיטישע שכנים.

סטראַזש אַליין וואָלט אפשר קיינמאָל נישט דערצעהלט קיינעם וועגען די יסורים, וואָס ער שטעהט סיסטעמאַטיש אויס פון זיינע כוליגאַנישע שכנים, אָבער זיינע קאָלעגען, קינסטלער, וואָס קומען אַריין צו איהם אין הויז, האָבען איצט אויפגעהויבען אַ טומעל אין דער מאָסקווער פּרעסע, למאי עס ווערט דערלאָזט אַז אַ סאָוויעטישער גרויסער קינסטלער זאָל ליידען אַזעלכע פּייניגונגען בלויז דערפאַר, ווייל ער איז אַ יוד.

אַלס רעזולטאַט פון דעם אַרויסטריט פון סטראַזש'ס קאָלעגע, וועלען די אַנטיסעמיטישע שכנים צוגעצויגען ווערען צום געריכט.

אוקראינער „געזערד" אויסגעשלאסען 9000 מיטגלידער

מאָסקווע. (יט"א) אויף דער כאַרקאָווער פּלענאַר-קאָנפערענץ פון דער יודישער אָרגאַניזאַציע „געזערד" פאַר אוקראַינע, וואָס בעשעפטיגט זיך מיט העלפען די קאָלאָניזאַציע צווישען יודען אין סאָוועטען-פערבאַנד, איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז „געזערד" צעהלט איצט אויף אוקראַינע 130,000 מיטגלידער.

די צאָהל מיטגלידער איז געשטיגען אין פערלויף פון יאָהר אויף גאַנצע 44,000 מיטגלידער, צווישען זיי אַ גרויסע צאָהל נִיט-יודען. אויף דער קאָנפערענץ איז אויך בעריכטעט געוואָרען אַז אין פערלויף פון פערגאַנגענעם יאָהר האָט מען פון די „געזערד"-אָרגאַניזאַציעס אין פערשידענע שטעט פון אוקראַינע „אויסגערייניגט" 9000 מיטגלידער, וועלכע האָבען זיך אַרויסגעוויזען אַלס „נישט-אַרבּייטענדע עלעמענטען".

נוצט אויס די איינציגע געלעגענהייט!
צו זעהען דעם פערשטאַרקטען
ווינער „הכח"
אין זיין לעצטען מעטש אין לאָדז מיט
„טוריסטען"
היינט, דינסטאג אויפ'ן ו.ק.ס.-פּלאַץ

שרייבער, וועלכע רעכענען זיך אָפּ מיט זייערע פרויען אין זייערע ביכער

און די פּראָצעסען, וואָס קומען דערפון אַרויס

אין די ליטעראַרישע קרייזען פון ניו-יאָרק און פּאַריז רעדט מען איצט זעהר פיל וועגען אַ סענסאַציאָנעלען פּראָצעס וואָס איז פערפיהרט געוואָרען פון מערי לוּאיסאָהן געגען איהר געוועזענעם מאַן, דער בעריהמטער שרייבער לודוויג לוּאיסאָהן. מיסעס לוּאיסאָהן מאָהנט דעם שרייבער 200 טויזענד דאָלאַר פאַר שעדיגען איהר רעפּוטאַציע ווען ער האָט זי געשילדערט אין זעהר נישט קיין גינסטיגע ליכט אין זיינע צוויי ביכער, „דאָן זשואַן" און „מידטשענעל". מר. לוּאיסאָהן בעקלאָגט זיך אין זיינע ביכער, אַז ער האָט געהאַט אויסצושטעהן אַ סך צרות פון זיין ערשטע פרוי און אַז ער האָט נישט געוואוסט פון אמת'ע פערגעניגען פון אַ פאַמיליען-לעבען, ביז ער האָט בעגעגנט זיין איצטיגע געליבטע טעלמאַ. מר. לוּאיסאָהן שילדערט דעם כאַראַקטער פון זיין פרוי אין זעהר נישט קיין סימפּאַטישער ליכט. און דאָס, זאָגט זי, האָט זעהר אַ סך געשעדיגט איהר רעפּוטאַציע. מר. לוּאיסאָהן האָט בעקריגען אַ גט פון זיין פרוי אין פּאַריז. אָבער זי אַנערקענט נישט יענעם גט און טענה'ט, אַז זי איז נאָך אַלץ זיין געזעצליכע פרוי.

אין „אַמעריקען" געפינט זיך אַ גאַנצער אַרטיקעל וועגען דער געשיכטע און עס ווערען דאָרט אויך איבערגעגעבען אייניגע אַנדערע פּראָצעסען, וואָס זענען אַרויסגעקומען פון דעם, וואָס דער מאַן בערערט די פרוי אָדער די פרוי דעם מאַן אין אַ בוך וואָס איינער פון זיי האָט אָנגעשריבען.

פרוי לוּאיסאָהן האָט אַ טענה. זי זאָגט, אַז דאָס וואָס לודוויג לוּאיסאָהן דערצעהלט אין זיינע ביכער וועגען איהר איז בלויז איין זייט פון דער געשיכטע. ווען זי זאָל אָנהויבען דערצעהלען זאַכען וועגען איהם, וועט ער האָבען נאָך מעהר זיך צו שעהמען פאַר איהר. און דאָס, זאָגט זי, קלייבט זי זיך טאַקע צו טון: גאָר אין גיכען אין אַ ראָמאַן, וואָס זי פּלאַנט אויפצושרייבען.

פרוי לוּאיסאָהן ראופט איהר ווייסען, אַז אַליין אויך בעוואוסט אַלס שרייבערין. צוליעב איהר ליטעראַרישער קאַריערע האָט עס טאַקע לוּאיסאָהן מיט איהר געהייראַט. זי איז אָבער געוועזען עלטער פון איהם. איהר האָט געצויגען צו אַן אַנדער אַרט היימישען לעבען ווי דער, פון וועלכען ער האָט געטרוימט. ער האָט זיך נישט געפיהלט גליקליך מיט איהר. שפּעטער, ווען ער האָט זיך בעגעגענט מיט דער כאַלאַנטפולער מיידעל טעלמאַ און ער האָט זיך פערליבט אין איהר, האָט ער בעשלאָסען אָפּצוגט'ן זיין פרוי. דאָ אין אַמעריקא האָט ער עס אָבער נישט געקאָנט טון, און ער האָט געמוזט אַוועקפאָהרען אין פּאַריז צו קריגען אַ גט. אין זיין בוך „מידטשענעל" מאַכט טאַקע לוּאיסאָהן חוזק פון די אַמעריקאַנער הייראַטס-געזעצען, וועלכע האַלטען צוגעבונדען דעם מאַן צו דער פרוי, נישט רעכענדיג זיך מיט די געפיהלען פון ליבע און רעספּעקט איינער פאַר'ן צווייטען.

פרוי לוּאיסאָהן פערשפּרעכט אָפּצורעכענען זיך מיט איהר מאַן נאָך אויף אַ שטאַרקערע אופן. ווי ער האָט דאָס געטון מיט איהר. אויב לוּאיסאָהן זאָגט, זי, האָט אָנגעשריבען דעם ראָמאַן „דאָן זשואַן", שילדערענדיג די צרות, וואָס ער האָט געהאַט פון זיין פרוי, וועט זי אָנשרייבען אַ ראָמאַן „דאָן זשואַנ'ס ווייב", וואו זי וועט בעווייזען, אַז איהר געוועזענער מאַן, לוּאיסאָהן, איז אויך גאָר נישט אַזאַ צדיק און אַ נעבאַך ווי מען קען מיינען. וואַרטען איצט די ליטעראַרישע רכילות-טרייבער אויף לוּאיסאָהנ'ס נייעם ראָמאַן צו זעהן וואָס זי האָט צו זאָגען וועגען דעם בעוואוסטען שרייבער לוּאיסאָהן.

אַז פרויען קענען זיך אָפּרעכענען ליטעראַריש מיט זייערע מענער אַזוי, אַז די מענער זאָלען נישט קענען די אויגען אויפהויבען פאַר שאַנדע, האָבען מיר געהאַט אַ ביישפּיל דאָ גאָר נישט לאַנג. פרוי קאָלב, די פרוי פון דעם געוועזענעם אויסלענדישען מיניסטער אין ווילסאָנ'ס מיניסטער-קאַבינעט, האָט דאָ נישט לאַנג אָנגעשריבען אַ בוך מיט'ן נאָמען „דער גרינער וואַלד", אין וועלכען זי מאַכט דעם געוועזענעם אויסלענדישען מיניסטער צו שפּאָט און צו שאַנד. זי שילדערט אַלע זיינע שוואַכקייטען און קליינינקייטען. זי האָט דאָס געטון אויף אַזאַ ווירקזאַמען אופן, אַז קאָלבי האָט זיך געמוזט אָפּטראָגען פון אַמעריקא און זינט דאַן וואוינט ער אין פּאַריז.

פרוי קאָלבי האָט זיך אָבער נאָך נישט בעגנוגענד, מיט דער נקמה, וואָס זי האָט ליטעראַריש גענומען פון איהר מאַן. זי האָט איהם אויך פערקלאָגט פאַר אַ גרעסערער סומע אלימאָני. קאָלבי האָט געהאַט אַן אָפּמאַך מיט זיין פרוי, אַז ער וועט איהר צאָהלען 1500 דאָלאַר אַ חודש, אַבי זי זאָל נישט שרייבען קיין שלעכטעס וועגען איהם. איצט, נאָכדעם ווי זי האָט איהם געמאַכט צו שאַנדע און צו שפּאָט, וויל זי נאָך מעהר געלד, ווי דער אָפּמאַך האָט געלויטעט. קאָלבי וויל אָבער אפילו די 1500 דאָלאַר אַ חודש נישט צאָהלען. אויך אין דעם פּראָצעס וואַרט מען מיט אונגעדולד אין די ליטעראַרישע קיבעצאַרניעס אין פּאַריז.

נאָך אַ אינטערעסאַנטער פּראָצעס איז פאָרגעקומען ווען דער בעוואוסטער פּאָעט ערנאַר לי מאַסטערס האָט אָנגעשריבען אַ פּאָעמע, אין וועלכער ער האָט געשילדערט די צרות פון דעם מאַן, וואָס קען נישט שטימען מיט זיין פרוי, אָבער ער מוז מיט איהר דאָך זיין צוזאַמען צוליעב די קינדער. און די פרוי האָט איהם דערפאַר אָנגעקלאָגט אין געריכט.

נאָך אַ פאַל איז געווען מיט דעם ראָמאַנען שרייבער אַרטהור שטרינגער, וועלכער האָט אין זיינע ראָמאַנען געשילדערט פרויען אין זעהר אַ שלעכטע ליכט. זיין פרוי האָט זיך געפונען שטאַרק בעליידיגט און האָט איהם גלייך פערקלאָגט אויף גט.

פיל ראָמאַנען-שרייבער האַלטען זיך צוריק פון אַרויסזאָגען פראַנק און פריי וואָס זיי דענקען וועגען פרויען, אויס מורא, אַז זייערע אייגענע ווייבער וועלען מאַכען אַ סקאַנדאַל.

48 טויז. דונאַם באָדען אין עמק-השרון אויסגעקויפט דורך קק"ל

33,500 דונאַם ערד אין עמק השרון זענען שוין אָפיציעל אַ בערגעשריבען געוואָרען אויפ'ן נאָמען פון קק"ל און נאָך 14,500 דונאַם ווערען רעגיסטרירט די טעג.

יעצט געפינען זיך שוין די גרעסטע און בעסטע טיילען פון אַלע דריי עמק'ס (עמק יזרעאל, עמק עכו און עמק השרון) אין יודישע הענד און דאָס האָט מען אין אַ גרויסער מאָס צו פערדאַנקען דעם אָפּפערווילליגקייט פון די קאַנאַדער יודען און דער ענערגיע פון אוסישקינ'ען.

די נייע קויפע האָט אַ וויכטיגע בעדייטונג פאַר דער נייער קאָלאָניזאַציע, וועלכע וועט אָנגעפיהרט ווערען דורך דער „יודישער אַגענץ" און זי שטעלט מיט זיך פאָר דעם ערשטען אָבשלוס פון די לאַנג יעהריגע שטרעבונגען צו בעהערשען דעם גאַנצען פּאַס פון מיטעללענדישען ים און איהם צו קאָלאָניזירען דורך יודען.

האָט מען טאַקי געפונען אין אַפריקע די גאָלד-אוצרות פון שלמה המלך?

דער ביבלישער אופיר, וואָס שלמה המלך האָט אויסגעגראָבען — האָט מיט דעם געפאַנגען דאָס האַרץ פון מלכה שבא

ביי וויסענשאַפטסלייט, וואָס פערנעמען זיך מיט זוכען און אויסגראָבען אַלטע זאַכען פון אַמאָליגע דורות. געהט איצט אַ דעבאַטע, צי מען האָט לעצטענס טאַקע געפונען די גאָלד-מינען פון שלמה המלך, וועגען וועלכע עס רעדט זיך אין תנ"ך. עס ווערט דערצעהלט אין תנ"ך, אַז שלמה המלך האָט די ביי... אוצרות אויסגעגראָבען אין אופיר, און אַז ער האָט מיט די אוצרות געפאַנגען דאָס האַרץ פון דער מלכת שבא. וואו איז דאָס געווען אופיר? וואָס איז דאָס געווען?

אין זימבאַבווע, אַפריקא, האָט מען לעצטענס געפונען רואינען פון אַמאָליגער ציוויליזאַציע. אַ לייפּציגער וויסענשאַפטסמאַן, מיט'ן נאָמען מילאַטשעק, איז איבערצייגט, אַז דאָס האָט מען געפונען איבערבלייבענישען פון דעם ביבלישען אופיר. פערדאַן אַ לעגענדע, שרייבט דער פּראָפעסאָר, ביי די מאַקאַלאַנגער שבטים, אַז די פערצייטיגע יאָהרען זענען אַהין געקומען געוויסע מענשען און דערנאָך זענען זיי אַוועק צו דער נאָרד. אָט די לעגענדע, זאָגט דער פּראָפעסאָר, מיינט עס די ווייסע מענשען, וואָס האָבען געגראָבען גאָלד. מיט צוויי יאָהר צוריק האָט מען אין קעניא, אַ פופצעהן הונדערט מייל ווייט פון זימבאַבווע, אויך געפונען די רואינען פון דער אַמאָליגער שטאָט געדי, לויט די רואינען, וואָס מען האָט דאָרט געפונען, רעכענט מען, אַז זי איז געבויט געוואָרען פון ווייסע מענשען.

אָט אַזוי שטיצט דער לייפּציגער פּראָפעסאָר דעם געדאַנק, אַז די געשיכטע פון שלמה המלך מיט די גאָלד אוצרות איז אַן אמת'ע, און, אַז מען האָט איצט געפונען די שפּורען פון דעם.

מען האָט דאָרט געפונען גרובען וואָס זענען 130 פוס די טיף. עס איז צו זעהן, אַז דאָרט איז אַמאָל געווען אַ סך גאָלד. דער רעדמאָנטער פּראָפעסאָר שרייבט, אַז מען האָט נאָכגעזוכט די עלטסטע אַראַבישע דאָקומענטען, און עס איז נישטאָ קיין אורזאַך צו גלויבען, אַז עס איז דאָרט אַמאָל געווען אַן אַראַבישער ישוב. פערקעהרט, אַלץ וואָס מען האָט אויסגעפונען, פערשטאַרקט די מיינונג, אַז דאָרט האָבען געלעבט, און געגראָבען, און געבויט מענשען וואָס זענען אַריבערגעקומען פון ווייט. מען איז זיך משער, אַז די ווייסע מענשען זענען אַוועק פון זימבאַבווע נאָכדעם ווי די ווילדע באַנטו מחנות זענען ענטלאָפען. דאַן האָבען זיי ווייטער צו אויפגעבויט די שטאָט געדי, ביז זיי האָבען אויך פון דאָרט געמוזט אַוועקגעהן.

אינטערעסאַנט איז צו וויסען, אַז די איינוואוינער פון יענער געגענד, די ... שבטים, היטען נאָך ביי היינטיגען טאָג אָפּ ... אַלטע יודישע מנהגים, אַז זיי ווייזען אַרויס אַ שטאַרקע נאָהענטקייט צו דעם אַמאָליגען סעמיטישען לעבענס-שטייגער.

פ'ן ד.אָ.ק.

——=:§:=——

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע, נאַלעווקי 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַן.

גאַסטראָל'ען פון בעריהמטער סוברעטין און געזאַנגס-ליבהאַבער

וויערא קאַניעווסקא
און פּאָל בריימאַן
מיט'ן אנטייל פון מאַקס ברין.

היינט, דינסטאַג, דעם 9-טען, 9 אין אָוונד — ווידערהאָלונג פון דער פּרעמיערע
הערליכע אויפפיהרונג / שיינע טענץ / נייע געזאַנגס נומערן / נייע דעקאָראַציעס און קאָסטיומען
וויערא קאַניעווסקא איז אַ נייע ראָל אַלס

רייזעלע פון יאַפאַן

אין 3 אַקטען פון סעגאַל, מוזיק פון ש. סעקונדע.
ראָל „רייזעלע"-וויערא קאַניעווסקא; „ראָבערט"-פּ. בריימאַן.

מיטוואָך, דעם 10-טען, 9 אָוונד דער בעליבטער שלאַגער צום לעצטען מאָל
וויערא קאַניעווסקא אין איהר שלאַגער-ראָל אַלס
דאָס חזנ'דל
אין 3 אַקטען פון שטיינבערג, מוזיק: רומשינסקי.
ראָל „חזנ'דל"-וויערא קאַניעווסקא; „דוד"-פּ. בריימאַן.

עס נעמט אנטייל דאָס גאַנצע פּערסאָנאַל.
אַדמיניסטראַטאָר: ב. אַרנוואַלד. מוזיקאַלישער לייטער: ל. זעלמאַן.
בילעטען צו בעקומען אין דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

גאָלדענע גליקען

(ראָמאַן)

(74

איך ווייס נישט, ווי ס'איז געשעהען, וואָס די ליפּען אונזערע האָבען זיך פּלוצים בעגעגענט, און די האַנד, וואָס איז פּלוצים געשטאַנען צווישען אונז, איז פּלוצים פערפאַלען געוואָרען און מיר האָבען זיך פעראייניגט אין אַ ליידענשאַפטליכען קוש.

איך האָב אַרויסגעפיהרט מאַריאַן אין קאָרידאָר און ביי דער שיין פון גאַז-לעמפּעל האָב איך אויסגעזוכט דערזעהן איהר בלאַס פּנים.

זי האָט אַזוי געציטערט, אַז מיינע הענד האָבען זיך אַראָפּגעגליטשט פון איהרע פּלייצעס.

— זיי האָבען אייך געפּייניגט, מאַריאַ? —

האָב איך אַרויסגעשעפּטשעט, און פּלוצים האָב איך דערזעהן פיער בלויע צייכענס אויף איהר האַנד.

— גאָט מיינער, ווער האָט עס געמאַכט?

זי האָט שנעל פערדעקט די בלויע צייכענס מיט'ן אַרבעל.

— דאָס איז גאָרנישט, גאָרנישט — האָט זי אויסגעקרעכצט — אַך, ווי גליקליך איך בין, וואָס איהר זענט געקומען!

איך האָב אויפגעהויבען איהר אַרבעל און אויף מערקזאַם בעטראַכט די בלויע צייכענס.

דאָס זענען געווען צייכענס פון פעסטע מענער-פינגער, וואָס האָבען געדריקט מיט אַזאַ קראַפט, אַז זיי האָבען איהר געקענט צובּרעכען די האַנד.

— ווער האָט עס געמאַכט, מאַריאַ?

— ראָכעם. — האָט זי געענטפערט — אָבער דאָס איז גאָרנישט... נאַרישקייטען, ער וואָלט מיך דערהרגעט, ווען גוואַרעם וואָלט זיך פאַר מיר נישט אָנגענומען, און איהם אייגנעהאַלטען. אָ, שנעלער, שנעלער, לאָמיר אַנטלויפען פונדאַנען, כל זמן זיי ווייסען נישט, אַז איהר זענט דאָ:

— שוין צו שפּעט, מאַריאַ! — האָב איך קאַלטבלוטיג געענטפערט — זיי ווייסען, אַז איך בין דאָ. ביל ווייסט אויבען, און הוט זיי אָפּ מיט אַ שרייפּעל-שלאָס אין דער האַנד.

זי האָט דערשראָקען און אונצופרידען אַ קוק געטון אויף מיר, און אַ ליכטיג שמייכעל האָט פּלוצים בעלויכטען איהר פּנים.

— געכטען האָבען זיי גערעדט צווישען זיך, אַז איהר זענט דער טייוועל אַליין... איך הויב זיי אָן צו גלויבען.

איך האָב זיך גליקליך פונאַנדערגעלאַכט.

— איצט צווייפלען זיי אַוודאי נישט אין דעם, און וואו איז אַהינגעקומען זייער פרויען-צימער?

— כאַנטיאַ? זי איז אין לאָנדאָן. גוואַרעם האָט זי אַוועקגעשיקט צו פאַרבעראַרגעמירען זיך וועגען ראָקסטאָן, זי דאַרף צוריקקומען מיט'ן לעצטען צוג.

— אויב אַזוי, האָב איך מורא, אַז זי וועט אונז שוין דאָ נישט טרעפען. מיר וועלען מינוט פאָהרען מיר אַוועק פונדאַנען. וועט איך סטייען צעהן מינוט אויף אָנצוציען זיך, מאַריאַ?

— יאָ, געוויס! איך קאָן אַפילו תיכף פאָהרען. איך בעדאַרף נאָר מיטצונעהמען מיין וואַליזקע. אָבער ווי וועלען מיר פאָהרען? וואוהין וועט איהר מיך פיהרען?

— ביי דער וואַנד פון דער ווילע וואַרט אויף אונז אַן אויטאָ. אויפ'ן וועג וועל איך אייך אַלץ געניי איבערגעבען. קודם אָבער מוז איך אַרויפגעהן זאָגען עטליכע ווערטער דעם מיסטער ראָכאַם...

— איהר ווילט איהם דערהרגענען?

— ניין, מאַריאַ! — האָב איך אַ שמייכעל געטון — זאָל ער זיך דערווייל לעבען. אָהן איהם וועט מיין אייגען לעבען ווערען גרוי און לאַנגווייליג.

— ס'וואָלט גלייכער געווען, ווען איהר הרגעט איהם מיט גוואַרעס'ן — האָט פּראָסט מאַריאַ אַ זאָג געטון.

אין איהרע ווערטער איז געווען אַזוי פיל קינדערישע נאַאיוויטעט און פּשטות, אַז איך האָב זיך האַרציג צולאַכט.

— איהר זענט גערעכט פערשטעהט זיך, נאָר אין ענגלאַנד, בעציהט מען זיך, ליידער, צו עמפּינדליך צו אַזעלכע זאַכען, מען מיר וואָלטען געוועזען-זיין אין סאַן-לוקאַ וואָלט געווען עפּעס אַנדערש!

אַנגערעמענדיג זי פאַר דער האַנד, האָב איך זי צוגעפיהרט צו די טרעפּען.

איידער איך האָב זי אָפּגעלאָזט, האָב איך נאָכאַמאָל בעדעקט מיט קושען איהרע ליפּען, אויגען און האָר.

זי איז פערשוואונדען הינטער דער טיר פון איהר צימער.

איך בין אַרויפגעשפּרונגען אויף די טרעפּען און אַריין צו ביל'ן.

ביל האָט אָפּגעקלעגט די געבונדענע אין מיטען צימער און אַליין האָט ער זיך בעקוועם איינגעאָרדענט ביים טיש און געריכערט זיין פייקע.

— ס'איז אַלץ אין אָרדענונג, — האָב איך געזאָגט, — די פרוי איז אין לאָנדאָן. מאַריאַ'ן האָב איך געפונען. זי איז גרייט צופאָהרען מיט אונז. איצט טוט זי זיך אָן.

ער האָט אַ שאָקעל געטון מיט'ן קאָפּ.

— מזל טוב!

— וואָס מאַכט עפּעס גוואַרעס? — האָב איך אַ פרעג געטון, בעווייזענדיג מיט'ן פינגער אויף מייז געפאַנגענעם.

— אַהאַ, דאָס איז גוואַרעס בכבודו ובעצמו? — ביל האָט זיך פעראינטערעסירט אויפגעהויבען פון טיש. — איהר האָט איהם אַביסעל צוקראַצט דאָס פּנים'ל. דאָס איז אָבער נאַרישקייטען! איהר זעהט, ער הויבט שוין אָן צו קומען צו זיך.

און באמת — מיין שונא האָט אַ קרעכץ געטון, און האַלב-עפענענדיג די אויגען, האָט ער פיהר געטון מיט דער צונג איבער די פערבּאַקענע ליפּען.

דער חבר זיינער, וואָס איז געלעגען נעבען איהם, האָט ווילד געדרייט מיט די אויגען, קוקענדיג מיט אמת-דהיה'שען האַס אויף מיר און אויף ביל'ן.

(פערטזעצונג קומט).

קינא-טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26, ביים פלאץ קאשטשעלני
פערשטארקטער ארקעסטער.
אנהויב פון די סעאנסען אין געוו. טעג 5.30 נאכמ. שבת און זונטאג 3 נאכמיטאג

היינט און פאלגענדע טעג! גרויסער דאפעלטער פראגראם! היינט און פאלגענדע טעג!
1) „די פרוי אויפ'ן מערטירער-וועג"
אין די הויפט-ראלען: WŁ. GAJDAROW i LILI DAMITA
2) די וואהנזיניגע פיפי פרעכטיגע קאמעדיע. אין די הויפט-ראלען: ANNA ONDRA

OGŁOSZENIE.

Opierając się na Rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 sierpnia 1926 roku o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku (Dz.U.R.P. Nr. 91, poz. 527), na Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 lipca 1928 roku o regulowaniu cen przetworów zbóż chlebowych, mięsa i jego przetworów, oraz cegły (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 761), na Rozporządzeniu Wojewody Łódzkiego z dnia 8 kwietnia 1929 roku, oraz na uchwale Magistratu m. Łodzi Nr. 355 z dnia 16 kwietnia 1926 roku — niniejszem podaję do wiadomości mieszkańcom m. Łodzi co następuje:

Uchwałą Magistratu m. Łodzi Nr. 762 z dnia 8 lipca 1929 roku zostały wyznaczone następujące ceny maksymalne (najwyższe):

Na przetwory zbóż chlebowych za 1 kg.

W HURCIE:		W DETALU:	
mąka żytnia 70%	—	mąka żytnia 70%	zł. —
„ pszenna 65%	—	„ pszenna 65%	„ 0.84
		2-u kg. bochenek chleba żytn. pytl. 70%	„ 0.85
		1-o kg. bochenek chleba żytn. pytl. 70%	„ 0.43
		chleb razowy	„ 0.38
		bułki	„ 1.10
		1 bułka o wadze 4½ dkg.	„ 0.05

W myśl § 10 zacytowanego wyżej Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych winni żądania lub pobierania cen wyższych od wyznaczonych będą ukarani przez władzę administracyjną I-ej Instancji według art. 4 i 5 zacytowanego wyżej Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej **aresztem do 6-ciu tygodni lub grzywną do 10.000.— złotych,** o ile dany czyn nie ulega surowszemu ukaraniu w myśl innych Ustaw Karnych.

Wyżej wyznaczone ceny maksymalne obowiązują na terenie m. Łodzi od dnia następnego po ogłoszeniu.

Łódź, dnia 9 lipca 1929 roku

Wiceprezydent m. Łodzi
(—) Dr. E. WIELIŃSKI.

מעבאנ. שלאסעריי און שווייסעריי
J. REDER
Łódź, Konstantynowska 11
כ'נעהם אן אלער-ארט שלאסעריי-ארבייט און צופאסען פארשידענע מאשינען-טיילען און שווייסונגען, פאר שטריקער ווערט געליפערט טישען מיט מעטערס פו 30 זל. אן. פאראפינערס פון 7 זל. אן.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערוועז-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
— טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונד. —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 8 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדערער ווארטע-צימער פאר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקה. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע.
אנדזשעיא 5, טעל. 59-40
עמט אן פון 8—10 פריה און פון 5—9 אוונט. בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען און דענטיסטישער קאבינעט.
בזשעזינער 11, טעלעפאן 37-63
אפען פון 9 פריה ביז 7 אוונד.

ד"ר אימיך נאז, האלז, אויערן קר.	4½—3½
ד"ר קערשנער קינדער-קראנקה.	4½-3 11-9
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	2—12
ד"ר לובימאש הויט און געשלעכט-קר.	1½—12½
ד"ר שמירגעלד נערווען און גמטינע קר.	2—1
ד"ר גאלדבלאט אויגען-קראנקה.	1½—12½
ד"ר חיים כירורגישע קראנקהייטען	3—2
ד"ר שמערלאווסקי פרויען-און געבורטס-הילף	4½—3½

אימפונגען נעגען שקארלאטין.
א רענטגען-אינסטיטוט.
ד"ר לאזשינסקי סמאראפאלסקא צאהן-ארצט 6—3 1—10
קינסטליכע צייהן, קראנען, פאמבען א. א. וו.
די לעטשניצע איז אויך מעטי זונטאג

Dr. med. H. Lubicz
צעגעלניאנא 43, טעל. 41-32
ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע און מענער שוועכע קראנקהייטען. היילונג מיט קווארץ-לאמפ (האר-אויספאל)
נעהמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אוונט.

וויכטיג פאר מחותנים
קויפט נישט קיין
מעבעל
בעפאר איהר איבערציינט אייך נישט און מיין מעבעל-געשעפט
גדאנסקא (דלוגא) 44
Ch. LAZNIK, tel. 62-56
פאר בײ מיר קענט איהר קויפען מעבעל שיין, גוט און ביליג בעמערק. אויך קויף איך פערשידענע מעבעל, דיוואנעס, פעלצען, נייאמאשינען און צאהל די העכסטע פרייזען.
געדענקט, 44 נאר 44

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי נאז האלז, אויערן קר. 10—11 8—6	7—6
ד"ר רוזשאנער הויט און נעשל קר. 10—11 1—2	
ד"ר גאלדשטיין אויגען-קראנקהייטען פאלאק	1—2 8—7
ד"ר יוסטמאן נערווען קראנקהייטען 12—2 חוץ זונ.	
ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען 10-12 4-5	
ד"ר פאפיערני פרויען און געבורטס-הילף 11-1½ 5-6	
ד"ר קאנמאר כירורגישע-קראנקהייט 4-5 זונ. 1—2	
ד"ר ווייגבערג אינ. הארץ לונגען-קר. 12—1, 6—7	
ד"ר מטופעל רענטגען	10—12 4—6
א. גראדזענטשיק צאהן-ארצט	3—7
נ. ראזעס צאהן-ארצט	9—2

צאהן-בעהאנדלונג, בעלייכטונגען, קראנען, פאמבען א.א.וו.
אין דער לעטשניצע איז נעעפנט געווארן
א רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ-לאמפ, דיאטערמיע, עלעקטראטעראפיע, אלע מעגליכע אנאליזען. א צימער פאר שטאפלער. אימפונגען נעגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
וויזיט אין דער שטאט.
ערצט.-קאסמעטיש. גאבינעט
פרל. מארקוס נעהמט אן פון 5—7 אוונד

Zaginione zostały 4 protesty:
1) Weksel prot. na zł. 100.— wystawca Herszlikowicz, żyro Szapiro, 2) Weksel prot. 87.— zł. wystawca Wajnryb, Król. Huta, żyro Szapiro, 3) Weksel na zł. 50.— wystawca Przestrzeleniec żyro Szapiro, 4) Weksel na zł. 50. — wystawca Radoszycki, żyro Szapiro.
Weksle powyższe zostają unieważnione. — Uczciwy znalazca zechce takowe zwrócić do p. SZAPIRO, Północna 18 (sklep frontowy). 8323

Dr. W. ŁAGUNOWSKI
Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych przeprowadził się na ul. Piotrkowskiej 70 róg Traugutta). Przyjmuje od 8³⁰ do 10³⁰ rano, od 1-ej do 2³⁰ pp., od 6 do 8³⁰ wiecz. w niedziele i święta od 10 do 1-ej.

Dr. med. H. LAJCHTER
צאהן-כירורג
דזיאסלע-, קין-, גימען-, און צונג-קראנקהייטען.
Konstantynowska 9.
telefon 49-66
od 1½—5 po poł. 4604

Dr. HELLER
ספעציאליסט פאר הויט-וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע.
גאווראנסקא 2 טעל. 79-89

א מעבלירט צימער
פאר א יונג פאר-פאלק איבערצוגעבען
קען אויך זיין פאר 2 מענער מיט בעקעסטיגונג. ערפאהרען
בײ ווידענשאפט
25 פאלודניאווא 25

PALMA-PATENT
וויכטיג פאר לעטניקעס
אנשטאט זיך צו בארגען א בעט אויף אבנוך-געלד
קויפט בעסער פאר'ן זעלבען געלד
אנ'עכט פאטענטירט בעט מיט א מאטראץ
PALMA-PATENT וואס איז מערזעהען מיט דער שוץ-מארק
פאר וועלכען מיר גאראנטירען אויף 3 יאהר.
אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל
ניקעל-בעטען, אמעריקאנקעס,
ניקעל-קינדער-בעטען, קינדער-וועגעלעך,
טיש-בעטען, קינדער-בענקעלעך
מעטער-מאס, אויף רעדלעך.
מאטראצען געבעטע, שאסקאווע און קאנאדישע
קאזעטקעס און טאפטשאנעס
בעט: געמעלעך מיט וואנטלעך ווייס און ברוין 17 זל., פאלאווע-בעט. 14 זל.
רעעלע בעהאנדלונג, פאבריקס-פרייזען, ווסעטליכע רעפעראטורן.
הורט לאדז, פאלנאצנא 24, טעל. 31-85 דעטייל

צו די ג' ח'
צייטונגס-פערשפרייטערס
בײ מיר געפינט זיך א ניי שענקעל אויף צאמזוגען צו טערקווייען. זעהר שעהן, עלטס-נאנס געמאכט מיט בעקוועמ-ליכקייט. ווער עס נויטיגט זיך אין דעם, זאל זיך גלייך ווענדען צו מיר וכל הקודם זוכה.
בעריש גאלדבערג
פיעטרקאווער 21

פערלוירען
א פראטעסטירטער וועקסעל אויף א סומע פון 100 זל. אויסשטעלער י. פעכאל, אדרדע ב. פראוויזאר. צאהלבאר געוועזן דעם 23/6 ד. י. אפצו-ברענגען געגען בעלוינונג צו ביום ברין, נאדלודקא 14 געוועלב פון קויבערס.

א פעהיגער יונגערמאן
זוכט בעשעפטיגונג
בײ וואס עס זאל נישט זיין.
פאדושעטשנא 10
י. זעלצער
פראגט אין געוועלב.

צו פער-דינגען א צימער — צו ערפאהרען אין די צוקערניע ביי ה קליינמאן 10 גרינעם מארק 10.

Dr. med. L. Pikielny
ארולאג
ספעציאליסט ארטארער גידי
בלאזען-און נארן - קראנק
NAWROT 8
tel. 19-90
עמפאנגט פון 4—7 אוו. נעמט אויך אן אין דער לעטשניצע „Zdrowie", נאווראטשקא 3 פון 12½ ביז 2 מיטאג נאכמ.

קנה חכמה קנה בינה
ואל תט מאמרי פי
אז דו דארפסט ערלעדיגען סאנדאווע זאכן זאלסטו דו גלייך קומען צו לויפען אין ביורא
17 פיעטריקאווער 17
52 זאכאדניא 52
אז תלך לבטח דרכך
ווייל אין ביורא ביי ה' מאנעלא ווערט געוויסענהאפט ערלעדיגט און געשריבען אלע סאנדאווע זאכען, ביטעס, קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, קארנע אין ציוויל אפעלאציעס, אדוואלאניעס, אינטערציזיעס, ספעציאליסט פון שותפות-אקטען, איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.
מיט אכטונג
י. מאנעלא, פיעטריקאווער 17
דורכגאנג זאכאדניא 52.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פריישאנ און ערב יו"ט—24 גר. אין דער ווייטע 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 " 4 " 60—
נאכ'ן טעקסט—12 " 8 " 18—
פאר א מיליטער-שורה ... פאר דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א װארט

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט ... אויף דער פראווינץ — 6 ... א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר'ן איינצאלט און טערמינען די ... די אדמיניסטראציע איז אפען ביי טאג און ביינאכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat" Spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk „Najer Folksblat" Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.